

جمهوری اسلامی ایران
ستاد عالی هماهنگی مسابقات قرآنی جمهوری اسلامی ایران

آیین نامه داوری مسابقات قرآن کریم در رشته های قرائت (تحقیق و ترتیل)، حفظ، همخوانی و همسرایی، اذان و دعاخوانی

ستاد عالی هماهنگی مسابقات قرآنی

جمهوری اسلامی ایران

ویرایش خرداد ماه ۱۴۰۱

بسمه تعالی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
بخش الف) آیین نامه رشته های حفظ قرآن کریم	۲
بخش ب) آیین نامه رشته های قرائت (رشته های تحقیق و ترتیل)	۹
ب-۱- نحوه امتیازدهی بخش تجوید	۹
ب-۲- نحوه امتیازدهی بخش وقف و ابتداء	۱۷
ب-۳- نحوه امتیازدهی بخش صوت	۲۱
ب-۴- نحوه امتیازدهی بخش لحن	۲۳
بخش ج) آیین نامه رشته های همخوانی و همسرایی	۲۷
ج-۱- نحوه امتیازدهی بخش همخوانی قرآن	۲۷
ج-۲- نحوه امتیازدهی بخش همسرایی	۳۰
بخش د) آیین نامه رشته اذان	۳۳
بخش هـ) آیین نامه رشته دعا خوانی	۳۶

بخش الف) آیین‌نامه رشته‌های حفظ قرآن کریم

کلیات

۱. در رشته‌های مختلف حفظ، تلاوت حافظان در ۵ بخش شامل صحت حفظ، تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن ارزیابی می‌شود و شامل امتیازات زیر است:

ردیف	رشته	حداکثر امتیاز	حداقل امتیاز
۱	صحت حفظ	۱۰۰	۳۰
۲	تجوید	۳۵	۱۰
۳	وقف و ابتدا	۱۵	۵
۴	صوت	۲۰	۷
۵	لحن	۳۰	۱۰

۲. در تمام مراحل برگزاری مسابقات، نحوه محاسبه امتیاز حافظ ۷۰ درصد امتیاز صحت حفظ و ۳۰ درصد امتیاز حسن قرائت (تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن) خواهد بود.

۳. در صورت به تساوی رسیدن امتیاز شرکت‌کنندگان در هر یک از مراحل، به ترتیب امتیازات **صحت حفظ، تجوید، وقف و ابتدا و لحن** تعیین‌کننده رتبه برتر خواهد بود.

۴. اگر حافظ سؤالی را پاسخ ندهد یا در ارائه آن به میزانی اشکال داشته باشد که قبل از اتمام سؤال، تلاوت او توسط داور قطع شود، فقط داوران رشته صحت حفظ، امتیاز آن سؤال را از حافظ کسر می‌کنند. امتیاز تجوید حافظ در چنین مواردی، میانگین امتیاز سؤالاتی است که حافظ به صورت کامل پاسخ داده و به پایان سؤال رسیده باشد. در چنین مواردی، امتیاز حافظ در سایر بخش‌ها (وقف و ابتدا، صوت و لحن)، امتیاز مقداری است که حافظ قرائت کرده است. حتی اگر به پایان سؤال نرسیده باشد.

۵. در صورت تلاوت ضعیف حافظ، حداقل امتیازی که به وی در بخش‌های مختلف تعلق خواهد گرفت، به شرح جدول فوق لحاظ خواهد شد.

شرایط داوران صحت حفظ و داور هادی

۱. داوری که برای حافظ سؤال را قرائت می‌کند و در موارد لازم به او تذکر می‌دهد، داور هادی نامیده می‌شود.
۲. داور یا داوران صحت حفظ و داور هادی می‌بایست دارای مدرک تخصصی داوری صحت حفظ (متناسب با سطح مسابقات) باشند و از تجوید و فصاحت خوب و آشنایی با وقف و ابتدا در تلاوت بهره‌مند باشند.
۳. اصل بر آن است که داور هادی به تلاوت حافظ امتیاز ندهد؛ ولی در مراحل شهرستانی و استانی و مسابقاتی که ضرورت ایجاد می‌کند، داور می‌تواند علاوه بر هدایت، امتیاز هم بدهد.

نکات مربوط به هدایت حافظ

۱. داور هادی در هر رشته از رشته‌های حفظ و در هر مرحله، باید ثابت باشد.
 ۲. لازم است عبارت ابتدایی هر سؤال به میزانی که برای حافظ قابل تشخیص باشد، تلاوت شود.
 ۳. شماره صفحه در هیچ‌یک از مراحل مسابقات سازمان اوقاف و امور خیریه اعلام نمی‌گردد. در سایر مسابقات، تشخیص اعلام شماره صفحه با داور است.
- تذکر:** داور نباید صرف اعلام شماره صفحه یا اطلاع حافظ از ترتیب سؤالات، تنها به قرائت عبارت مشابه اکتفا نماید؛ بلکه ضروری است به میزانی قرائت کند که آیه برای حافظ از تشابه خارج شده و قابل تشخیص باشد.
۴. در سؤالاتی که از ابتدای سوره آغاز می‌شود ذکر نام سوره توسط داور کفایت نموده و به تلاوت عبارت ابتدایی سوره توسط داور، نیازی نیست.
 ۵. اگر حافظ در ابتدا یا خلال آیه پس از مکث، موفق به ادامه تلاوت نشود، داور هادی عبارت بعدی را تلاوت می‌کند و در ستون کلمات کسر امتیاز می‌شود.
 ۶. در صورت اتمام سؤال در خلال آیه، تلاوت حافظ در اولین موضع وقف، قطع می‌شود؛ مگر آنکه تلاوت برای رسیدن به محل وقف مناسب، طولانی شود.
- تذکر:** مناسب است داور حفظ محل اتمام قرعه را به سایر داوران اعلام کند تا بیش از میزان قرعه، داوری نکنند.
۷. در اشتباهات مربوط به کلمه، کلمات و آیات، داور تنها یک‌بار تذکر می‌دهد و در صورت تصحیح نکردن حافظ، داور آن را تصحیح می‌کند.
- تذکر ۱:** اگر یک حرف یا اعراب در یک کلمه تغییر کند نیازی به تذکر از سوی داور نیست.
- تذکر ۲:** برای تذکر اشتباهات در کلمه، عبارت و آیات، داور تا قبل از کلمه یا عبارت اشتباه را تلاوت می‌کند. ولی در صورت مکث، داور نباید قسمت قبلی را تکرار کند.
۸. اگر حافظ در ابتدای سؤال مکث کند و مشخص شود که نمی‌تواند تلاوت نماید، داور ابتدا باید عبارت خوانده شده را مجدد قرائت کند و در صورت عدم یادآوری حافظ، مانند مکث حافظ در خلال تلاوت، اقدام نماید.
 ۹. داور نباید اشکالات حافظ را پیش از اولین وقف به او متذکر شود؛ مگر آن‌که تلاوت تا محل مناسب برای وقف، طولانی باشد. اگر حافظ در ابتدای سوره‌ای که دارای حروف مقطعه است، سوره دیگری را تلاوت نموده و وقف کند، داور صبر می‌کند تا عبارت بعد نیز تلاوت شود تا بتواند نوع اشتباه (کلمه، عبارت یا انتقال به دور) را تشخیص دهد.
 ۱۰. در مواردی که نیاز است یک عبارت توسط داور هادی تلاوت شود، میزان تلاوت باید به اندازه یک سطر باشد. به‌عنوان مثال در مورد آیات کوتاه جا افتاده که مجموع آن‌ها کمتر از یک سطر است، تمام آیات در هدایت خوانده می‌شوند.
 ۱۱. اگر حافظ نام سوره، شماره صفحه و ... را سؤال کند و یا از داور برای تلاوت خود تأییدیه صحت بخواهد، داور مجاز به پاسخگویی نیست و در صورت عدم توانایی حافظ برای ادامه تلاوت، یک عبارت (به میزان یک سطر) توسط داور تلاوت می‌شود. کسر نمره این بخش در ستون کلمات انجام می‌گردد.

نحوه امتیاز دهی بخش صحت حفظ (۱۰۰ امتیاز)

موارد کلی

۱. مبنای اصلی در بخش صحت حفظ، ظاهر و رسم الخط کلمات است؛ به عنوان مثال، «فیمَا» و «یَقُومِر» هر کدام یک کلمه و «فی ما» و «یا قُومِر» هر کدام یک عبارت به حساب می آیند.
 ۲. اشتباهات حافظ به جز مکث و تکرار، در یک نفس مجموعاً یک اشتباه محاسبه می شود.
 ۳. در صورتی که حافظ در تلاوت مجدد موضعی که توسط داور تصحیح شده است، مرتکب اشتباه شود، اشتباه او محاسبه نمی شود.
 ۴. اشتباه در اشتباه باعث کسر امتیاز مجدد نشده و یک اشتباه محسوب می شود، به عنوان مثال اگر انتقال به نزدیک یا دور رخ دهد و حافظ در کلمات همان آیه ای که به اشتباه منتقل شده نیز اشتباه تلاوت کند، تنها امتیاز انتقال از او کسر می شود و اشتباه دوم لحاظ نمی شود. این بند در خصوص اشتباه در کلمه نیز صدق می کند.
 ۵. چنانچه حافظ پس از تذکر داور، مرتکب اشتباه دیگری در تلاوت شود، صرفاً اشتباه اول ملاک کسر امتیاز است و کسر امتیاز آن در ستون عدم تصحیح اشتباه اول درج خواهد شد.
 ۶. اگر حافظ پس از اشتباه و قبل از تذکر داور برای تصحیح اشتباه خود، قطعه تلاوت شده را مجدداً تلاوت کند و مرتکب اشتباه دیگری شود، ملاک کسر امتیاز، اشتباه بزرگ تر خواهد بود؛ ضمن آنکه «۵/۰» امتیاز نیز برای تکرار از او کسر خواهد شد. مثلاً اگر حافظ ابتدا به آیات دور منتقل شود سپس برای تصحیح به آیه نزدیک منتقل شود، انتقال به آیات دور برای وی منظور خواهد شد.
 ۷. چنانچه داور هادی، در حین تلاوت حافظ متوجه اشتباه او نگردد و قبل از اتمام تلاوت آن سوال متوجه خطای خود شود، درخواست تکرار تلاوت موضع اشتباه را می نماید و چنانچه تلاوت به پایان رسیده، در ستون تصحیح با تذکر همان اشتباه کسر امتیاز صورت می گیرد. همچنین در مواقعی که داور هادی سهواً به جای تذکر اشتباه، صحیح آن را تلاوت نماید، در ستون تصحیح با تذکر کسر امتیاز آن صورت می گیرد.
 ۸. چنانچه در پایان سطور تعیین شده سوالی، تنها یک کلمه ابتدایی آیه بعدی مانده باشد و حافظ به آیه دیگری منتقل شود، فقط نمره منفی اشتباه کلمه محسوب شده و امتیاز منفی برای انتقال منظور نمی شود.
 ۹. چنانچه حافظ در اثنای تلاوت هر سؤال، بیش از «۲۰» امتیاز از دست بدهد، تلاوت او قطع می شود و امتیاز کامل آن سؤال از وی کسر می گردد.
- تذکر ۱: امتیاز هر سؤال در حفظ کل، «۳۳/۳۳» و در مقاطع دیگر حفظ، «۵۰» امتیاز است.
- تذکر ۲: در صورتی که در مسابقه ای بیش از یک داور صحت حفظ وجود دارد، کسر بیش از «۲۰» امتیاز باید توسط تمام داوران صحت حفظ احراز شود.

<p>۱- تصحیح فوری توسط حافظ: کسر امتیاز «۵/»</p>	<p>* منظور از حرف در این بخش، حروف الفبا است و کلماتی که در دستور زبان عربی حرف تلقی می‌شوند (نظیر حَتَّى، إِلَى، فِي، عَنْ) را شامل نمی‌شود و کسر امتیاز بروز اشکال در این‌گونه کلمات، در ستون کلمه صورت می‌پذیرد.</p> <p>* اگر حرکت کوتاه به حرکت کوتاه دیگر تبدیل شود، به ازای هر تبدیل حرکت، فقط «۱» امتیاز کسر می‌شود؛ مانند تبدیل «عِبَادٌ» به «عِبَادٍ»، «أَنْتَ» به «أَنْتِ».</p> <p>* اگر حرکت کشیده به حرکت کشیده دیگری تبدیل شود، به ازای هر تبدیل حرکت، فقط «۱» امتیاز کسر می‌شود؛ مانند تبدیل «إِنَّهُ» به «إِنَّهَا»، «تَابُوا» به «تَابَا»</p>
<p>۲- تصحیح نکردن حافظ: کسر «۱» امتیاز</p>	<p>* اگر حرکت کوتاه به حرکت کشیده هم‌جنس خود یا بالعکس تبدیل شود، «۱» امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند تبدیل «قَالَ» به «قَالَا»، «رَبِّي» به «رَبِّي» و بالعکس</p> <p>* اگر سکون به حرکت کوتاه یا حرکت کشیده یا بالعکس تبدیل شود، فقط «۱» امتیاز کسر می‌شود؛ مانند تبدیل «هُمَّ» به «هُمَا»، «عَلَيْكُمْ» به «عَلَيْكُم»، «هُمَّ» به «هُمَّ»، «كِسْفًا» به «كِسْفًا» و بالعکس.</p> <p>* اگر حرکت کوتاه به حرکت کشیده غیر هم‌جنس خود یا بالعکس تبدیل شود، «۲» امتیاز کسر می‌شود؛ مانند تبدیل «قَالَ» به «قَالُوا»، «فَأْتُوا» به «فَأْتِ»، «كَتَبْنَاها» به «كَتَبْنَا»</p> <p>* اگر تشدید، حذف یا اضافه شود «۱» امتیاز کسر خواهد شد.</p> <p>* یک حرف در ضمائر، یک حرف در موصولات، حرف مضارعه و موارد مشابه، هنگام تبدیل و تغییر به‌عنوان حرف تلقی می‌شوند؛ مانند تبدیل «مِنْهُمْ» به «مِنْكُمْ»، «مِنْهُ» به «مِنْكَ»، «الَّذِي» به «الَّتِي»، «تَغْفِرُ» به «يَغْفِرُ»</p>
<p>۳- تبدیل حرکت کوتاه به کشیده غیر هم‌جنس: کسر «۲» امتیاز</p>	<p>* حرف به همراه حرکت خود، مجموعاً یک حرف حساب می‌شود و فقط «۱» امتیاز کسر می‌شود؛ مانند تبدیل «مِنْكَ» به «مِنْهُ» و بالعکس.</p> <p>* اگر در یک کلمه، دو حرف، دو حرکت یا یک حرف و یک حرکت اشکال پیدا کند، کسر امتیاز در ستون کلمه انجام می‌شود؛ مانند تبدیل «ضَرَبَ» به «ضَرَبِ» و یا تبدل «بِقَادِرٍ» به «قَادِرٌ»</p> <p>تذکر ۱: مواردی از قبیل وقف به حرکت، وصل به سکون، اشتباه در اشباع یا عدم اشباع ضمیر مانند اشباع در «يَرِضُهُ» و عدم اشباع در «فِيهِ مُهَانًا»، تبدیل حرکت خارج از طریق مورد قرائت مانند «ضَعْفٍ» و «ضَعْفًا» هر کدام باعث کسر «۱» امتیاز توسط داور صحت حفظ می‌شود.</p> <p>تذکر ۲: در مواردی که قرائت حافظ به دلیل تغییر در مخرج حرف نظیر «تَأَلَّمُونَ» به «تَعَلَّمُونَ» و بالعکس یا نارسایی در تلفظ آن دارای ابهام باشد یا فرش الحروف روایت حفص در «يَبْصُطُ»، «بَبْصَطَةً»، «الْمُصَيِّطُونَ»، «بِمُصَيِّطٍ»، اشمام «لَاتَأَمَّتَا»، اماله «مَجْرِبَهَا»، سکت‌های چهارگانه و ادغام‌های خاص رعایت نشود، کسر امتیاز در بخش تجوید صورت می‌گیرد.</p>

الف) اشتباه در حرکات و حروف (حذف، اضافه، جابجایی و تغییر)

ب) اشتباه در یک کلمه (حذف، اضافه، جابجایی و تغییر)	<p>۱- تصحیح فوری توسط حافظ: کسر «۱» امتیاز</p>	<p>* مواردی که در قرآن کریم به صورت ترکیبی از حروف و کلمه یا دو یا چند کلمه آمده با توجه به رسم الخط قرآن، در این آیین نامه به منزله یک کلمه محسوب می‌شود؛ مانند فَلْيُقَاتِلْ، فَسَيَكْفِيكَهُمْ، فَاسْقِنَا كُؤُوه.</p> <p>* اگر در جابه‌جایی حروف، ریشه کلمه تغییر کند، کسر امتیاز در بخش کلمه صورت می‌گیرد؛ مانند تبدیل «يَعْمَلُونَ» به «يَعْمَلُونَ»، «نَصِير» به «بَصِير».</p>
	<p>۲- تصحیح حافظ پس از تذکر داور: کسر «۲» امتیاز</p>	<p>* اضافه یا کاستی «یک حرف و یک کلمه» کنار هم در امتیازدهی به منزله یک کلمه محاسبه می‌شود و کسر امتیاز مربوط به آن در ستون کلمه لحاظ خواهد شد؛ مانند: «هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتٌ» به جای «وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتٌ» و بالعکس.</p> <p>* هریک از حروف مقطعه (تک‌حرفی یا بیشتر) یک کلمه محسوب می‌شود و اختلال در کل یا بعضی از حروف آن، موجب کسر امتیاز در ستون کلمه می‌گردد.</p>
	<p>۳- تصحیح نکردن حافظ: کسر «۳» امتیاز</p>	<p>تذکر: در ابتدای سوره شوری، هر یک از «حَمَّ» و «عَسَقَ» یک کلمه محسوب می‌شوند.</p> <p>* جابجایی دو کلمه با هم تنها در جایی که دو کلمه پیوسته و بدون هیچ فاصله‌ای باشند در ستون کلمه محسوب می‌شود؛ مانند تبدیل «وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ» به «وَاللَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ».</p> <p>* در صورتی که کلمه‌ای به جای حرفی خوانده شود و یا بالعکس، کسر امتیاز در ستون کلمه لحاظ می‌گردد.</p>
ج) اشتباه در کلمات (حذف، اضافه، جابه‌جایی و تغییر)	<p>۱- تصحیح فوری توسط حافظ: کسر «۱/۵» امتیاز</p>	<p>* منظور از کلمات، بیش از یک کلمه تا حداکثر یک سطر است؛ مانند «وَالْمُجَاهِدُونَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» به جای «وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ»، «وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ» به جای «وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ».</p>
	<p>۲- تصحیح حافظ پس از تذکر داور: کسر «۲/۵» امتیاز</p>	<p>* جابجایی یک کلمه با یک عبارت مانند تبدیل «وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ» به «وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ» و یا جابجایی دو کلمه که بین آن حرف یا کلمه یا کلمات دیگری است مانند تبدیل «نَفْعًا وَلَا ضَرًّا» به «ضَرًّا وَلَا نَفْعًا» باعث کسر امتیاز در ستون کلمات خواهد شد.</p> <p>* بِسْمَلَه در ابتدای سوره‌ها در حکم عبارت است.</p>
	<p>۳- تصحیح نکردن حافظ: کسر «۴» امتیاز</p>	<p>* در صورتی که کلمه‌ای به جای عبارت خوانده شود یا بالعکس، کسر امتیاز در ستون عبارت لحاظ می‌گردد.</p> <p>* اگر حافظ پس از طرح سؤال توسط داور، قرائت خود را پس از استعاذه و بسمله شروع کند و سپس از داور بخواهد مجدد سؤال را تکرار نماید، کسر امتیاز در ستون کلمات درج خواهد شد.</p>

* در انتقال به آیات قبل، چنانچه حافظ بعد از تلاوت آیه‌ای، آیه قبل آن را تلاوت نماید مثلاً بعد از تلاوت آیه بیستم سوره‌ای آیه نوزدهم را تلاوت کرد انتقال در حد یک آیه است؛ و اگر ماقبل آن را تلاوت کرد انتقال بیش از یک آیه محسوب می‌شود.

* چنانچه حافظ پس از تلاوت آیه‌ای به ابتدای همان آیه برگردد، اصل بر آن است که قصد تکرار دارد. مگر آن‌که قرینه‌ای مانند طولانی بودن آیه وجود داشته باشد؛ در این صورت عبارت محسوب خواهد شد.

* منظور از انتقال به آیه یا آیات قبل یا بعد، فقط در مورد ابتدای آیات است و در صورت ایجاد اشتباه در خلال آیه، انتقال محسوب نمی‌شود و در ستون کلمات کسر امتیاز خواهد شد.

* اگر حافظ در خلال آیاتی که ابتدای آن‌ها حداقل در حد دو کلمه اول آیه باهم مشابه است، دچار اشتباه شود، کسر امتیاز در ستون کلمات انجام خواهد شد؛ مانند قرائت «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ...» به جای «اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ...»

* جا انداختن آیه و یا آیات در حد یک سطر یا کمتر از یک سطر، باعث کسر امتیاز در ستون کلمات می‌شود.

* چنانچه مجموع آیات کوتاه جافتاده، بیش از یک سطر باشند، انتقال به دور محسوب می‌شود.

* اگر حافظ یک آیه بیش از یک سطر را تلاوت نکند و داور تمام آیه را کمک کند، به ازای هر سطر «۴» امتیاز کسر می‌شود.

اگر جافنادگی و یا برگشت به قبل در حد یک آیه باشد:
تصحیح فوری توسط حافظ: کسر «۲» امتیاز
تصحیح حافظ پس از تذکر داور: کسر «۳» امتیاز
تصحیح نکردن حافظ: کسر «۵/۴» امتیاز

اگر جافنادگی یا برگشت به قبل بیش از یک آیه باشد:
تصحیح فوری توسط حافظ: کسر «۲/۵» امتیاز
تصحیح حافظ پس از تذکر داور: کسر «۳/۵» امتیاز
تصحیح نکردن حافظ: کسر «۵» امتیاز

د) عدم رعایت ترتیب آیات و جابه‌جایی آن‌ها

- * اگر حافظ بیش از حد متعارف در خلال تلاوت، طبق تشخیص داور و دور قرائت حافظ، مکث نماید و سپس ادامه تلاوت را صحیح بخواند، «۰/۵» امتیاز از وی کسر می‌شود.
- * اگر حافظ کلمه یا عبارتی را برای یادآوری حداکثر تا دو بار تکرار کند، برای هر بار تکرار «۰/۵» امتیاز از وی کسر می‌شود.
- * اگر حافظ پس از مکث، اشتباه تلاوت نماید، داور مساعدت نموده و علاوه بر کسر امتیاز مکث، حسب نوع کمک، امتیاز کسر می‌نماید.
- * چنانچه حافظ در اثنای پاسخ به یک سؤال، به انتهای سوره برسد و مکث کند و نتواند به سوره بعدی منتقل شود، داور «بسمله» و عبارت ابتدایی سوره را خوانده و «۴» امتیاز در ستون کلمات کسر می‌شود.
- * اگر برگشت حافظ برای یادآوری قسمت بعدی بیش از یک عبارت باشد، به ازای قرائت هر نفس اضافه از قبل «۰/۵» امتیاز از وی کسر می‌شود.
- * در صورت تکرار عبارت ابتدایی سؤال توسط داور، به دلیل مکث طولانی حافظ «۰/۵» امتیاز برای مکث و «۰/۵» امتیاز برای تکرار کسر خواهد شد.
- * مکث بعد از استعاذه، مکث پس از بسمله و تکرار آن‌ها و یا افزودن استعاذه در ابتدای سوره هنگام انتقال از سوره‌ای به سوره دیگر، هر کدام باعث کسر «۰/۵» امتیاز می‌شود که در ستون مکث و تکرار ثبت می‌شود.
- * اگر حافظ پس از طرح سؤال توسط داور و پیش از آغاز قرائت خطوط مورد نظر از داور بخواهد مجدد سؤال را تکرار نماید، کسر امتیاز در ستون تکرار درج خواهد شد. چنانچه این درخواست همراه مکث باشد ۰.۵ امتیاز نیز برای مکث کسر می‌گردد.
- * اگر حافظ پس از سوال خود و قبل از کمک داور، موفق به ادامه تلاوت شود، برای فاصله ایجاد شده امتیاز یک مکث از او کسر می‌گردد.

شیوه انتخاب سؤال در رشته‌های حفظ قرآن کریم:

۱. سؤالات مربوط به رشته حفظ به صورت قرعه و سؤالات هر نفر در یک قرعه در نظر گرفته می‌شود.
۲. در رشته حفظ کل حداقل از هر ۱۰ جزء، یک سؤال و در سایر رشته‌های حفظ، حداقل دو سؤال از دو بخش مساوی محفوظات مطرح می‌شود.
تبصره: محفوظات حافظ باید پیوسته و یا مشتمل بر دو بخش باشد.
۳. تعداد سطرهای سؤالات برای رشته‌های حفظ حداقل ۸ سطر بوده و تعیین حداکثر سطرها با تصمیم مشترک مسئول کمیته فنی و رئیس هیئت‌داوران خواهد بود.
۴. ملاک انتخاب سؤالات از مصحف متداول ۶۰۴ صفحه‌ای ۱۵ سطری می‌باشد.
۵. لازم است در انتخاب سؤالات، عدالت در مواردی نظیر محل شروع آیه در صفحه، انتقال تلاوت به صفحه بعد، تعداد سطور، ترتیب سؤالات و ... رعایت گردد.
تبصره: برای بانوان از سوره‌های عزائم، سؤال پرسیده نمی‌شود.
۶. لازم است ترتیب سؤالات از ابتدای قرآن به آخر آن در تمام رشته‌ها و در تمام مراحل رعایت شود؛ تنها در صورت اجرای قرنطینه در مرحله نهایی، رعایت ترتیب سؤالات الزامی نیست.

بخش ب) آیین‌نامه رشته‌های قرائت (تحقیق و ترتیل)

*رشته‌های تحقیق و ترتیل شامل ۴ بخش: تجوید، وقف و ابتدا، صوت و لحن ارزیابی می‌شود و نحوه محاسبه امتیازات هر بخش به شرح جدول صفحه ۱ آیین‌نامه می‌باشد.

ب-۱- نحوه امتیازدهی بخش تجوید (۳۵ امتیاز)

شامل: الف) صحت قرائت؛ ب) تجوید قرائت؛ ج) فصاحت قرائت؛ د) طرق لازم الرعایه (ویژه مسابقات سراسری و بین‌المللی)

الف) صحت قرائت

<p>- تبدیل حرکت به سکون و بالعکس؛ (مانند تبدیل حَلَقَ به حَلَّقَ و بالعکس) - تبدیل حرکات به یکدیگر (مانند تبدیل یَحْسَبُ به یَحْسِبُ) - اشباع و بلا اشباع، اعم از تبدیل حرکات کوتاه به کشیده و بالعکس؛ (شامل قواعد هاء ضمیر و غیر آن؛ مانند تبدیل لَهُرُ به لَهُ، مِنْهُ به مِنْهُ، آتَيْنَا به آتَيْنَا و بالعکس، جَاءُوا به جَاءُوا یا تَقْتُوا به تَقْتُوا) - جابجایی حرکات در یک کلمه (مانند يُنْقِصُ به یُنْقِصُ)</p>	
<p>- حذف، اضافه، جابجایی یا تغییر حرف؛ (مانند حذف «ل» از لَقَدْ جَاءَ یا اضافه کردن «ل» به قَدْ جَاءَ، جابجایی «م» و «ل» در یَعْمَلُونَ به یَعْلَمُونَ و بالعکس، تغییر گمّا به فَمَا)؛ - حذف، اضافه، جابجایی یا تغییر کلمه؛ (مانند حذف یا اضافه کلمه اِلَّا در یک عبارت، جابجایی الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ به صورت الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ یا تغییر عَنْهُمْ به مِنْهُمْ) - حذف، اضافه، جابجایی عبارت، آیه و یا هر سطر در میان قرائت؛</p>	<p>کسر «۲» امتیاز</p>
<p>- حذف یا اضافه تشدید (مانند تبدیل اَلَّا به اَلَا و بالعکس) تبصره: در صورت اختلال در تلفظ تشدید به تشخیص داور حداکثر تا یک امتیاز کسر خواهد شد. - حذف، اضافه و یا تبدیل تنوین (مانند عَذَابٌ به عَذَابٍ و بالعکس، یا عَذَابٌ به عَذَابٍ)</p>	
<p>- وصل به سکون (مانند اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) - وقف به حرکت (مانند وقف با ضمه نون در نَسْتَعِينُ) - عدم رعایت طُرُق وقف (اسکان و ابدال) در انتهای کلمات (مانند وقف با سکون همزه در کلمه مَاءً، یا وقف بر کلمه التَّوْرَةَ به تاء کشیده)</p>	
<p>به ازاء هر سطر تلاوت کمتر یا بیشتر از حد تعیین شده در ابتدا و انتهای تلاوت؛</p>	

تذکر ۱: در تمام موارد مذکور در صورت اصلاح پیش از تجدید نفس، فقط «۱» امتیاز کسر می‌شود.

تذکر ۲: هر بار تکرار یک خطا در تمام موارد مذکور، موجب کسر امتیاز به همان میزان خواهد شد.

تذکر ۳: در رشته حفظ قرآن کریم در تمامی موارد مذکور، اعم از حرکات، حروف، کلمات، عبارات و ... فقط توسط داوران حسن حفظ امتیاز کسر می‌شود و داوران تجوید امتیازی از حافظ کسر نخواهند نمود.

<p>تبدیل کامل حروف مشابه به یکدیگر اعم از تبدیل مخارج حروف یا صفات ممیزه؛ (مانند تبدیل حروف همزه، ع/ت، ط/ث، س، ص/ح، ه/ذ، ز، ض، ظ/غ، ق/واو عربی به واو فارسی) تبصره ۱: در صورت اداء ناقص، حداکثر یک امتیاز کسر خواهد شد.</p> <p>تبصره ۲: در صورت اصلاح فوری بدون تجدید نفس، «۱» امتیاز و در صورت تکرار غلط، «۲» امتیاز دیگر کسر خواهد شد.</p> <p>تبصره ۳: سقف کسر امتیاز برای تلفظ نادرست هر حرف در این بخش «۴» امتیاز است.</p> <p>تبصره ۴: سقف کسر امتیاز اختلال تلفظ حرف در اثر عادت ماندگار (به تشخیص داور) به ازای هر حرف «۲» امتیاز خواهد بود. (مانند عادت ماندگار تلفظ «س» به «ث»)</p>	<p>کسر «۲» امتیاز</p>
<p>*عدم رعایت هر یک از نکات و قواعد تجویدی از جمله صفات و احکام؛ صفات: جهر و همس، شدت و رخوت و توسط، استعلاء و اطباق (تفخیم حاصل از آن‌ها)، صغیر، لین، قلقله، تکریر، تفشّی، استطاله و ...؛ احکام: تفخیم، ترقیق، اماله، اظهار، ادغام، اقلاب، اخفاء، کیفیت و میزان کشش غنّه، مد، قصر، سکت و تبصره ۱: در صورت اجتماع بیش از یک قاعده در یک حرف، کسر امتیاز در هر یک جداگانه محاسبه می‌شود. (مانند تفخیم و هم‌زمان تحریک حرف حاء ساکنه در کلمه یَحْسَبُ، یا ترقیق الف مدی و عدم رعایت مد متصل در کلمه قَائِل)</p> <p>تبصره ۲: زیادت و نقصان کمی و کیفی در رعایت تمامی موارد یاد شده با توجه به میزان آن موجب کسر «۰/۲۵» تا «۰/۷۵» امتیاز خواهد شد.</p> <p>(مانند توازن کشش غنّه ها و مدها زیادت و نقصان در مکث بر حروف ساکن و ... کیفیت جهر، شدت ... توسط، تفخیم و ترقیق و غنه)</p> <p>تبصره ۳: در صورت تکرار هر یک از موارد فوق، به ازاء هر مورد و برای هر حرف حداکثر «۳» امتیاز کسر خواهد شد. برای مثال، محاسبه عدم قلقله برای هر یک از حروف آن به صورت مجزا، و یا میزان کشش غنّه در هر یک از احکام میم، جداگانه دارای سقف «۳» امتیاز منفی می‌باشد و هر یک از احکام نون جداگانه محاسبه خواهد شد؛ و یا در مواردی مانند میزان کشش مد، سقف کسر امتیاز برای هر نوع آن به صورت مجزا محاسبه می‌شود.</p>	<p>کسر «۱» امتیاز</p>
<p>*تداخل «غیرمتعارف و افراطی» حرف ساکن و حرف بعدی آن؛ یعنی عبور سریع از سکون حرف و در عوض مکث غیرمتعارف و در نتیجه بروز شبهه مشدّد شدن حرف بعدی. (مانند تداخل حرف عین ساکنه و میم در کلمه یَعْمَلُونَ؛ یا تداخل همزه ساکنه و لام در سُؤْلُكَ)</p> <p>تبصره: اداء طبیعی و متعارف این حالت که در برخی منابع از آن به «اختلاس حرف» تعبیر شده است، بلا اشکال است.</p>	
<p>*اختلال‌های ناخواسته لحظه‌ای در تلفظ حرکت، حرف و کلمه و اصلاح در جا (تپق). تبصره ۱: در صورت عدم اصلاح موارد مذکور، متناسب با خطای پدید آمده کسر امتیاز خواهد شد. (مانند اینکه بر اثر تپق حرکتی تغییر کند و یا حرفی به حرف دیگر تبدیل شود).</p> <p>تبصره ۲: در مواردی که آب پریدگی رخ دهد، کسر امتیاز فقط توسط داور صوت صورت می‌پذیرد.</p> <p>تذکره: در رشته حفظ، در مواردی که قرائت حافظ به دلیل تغییر در مخرج حرف یا شیوه تلفظ آن دارای ابهام باشد، کسر امتیاز پس از مشورت داوران بخش تجوید و حفظ، تنها از یک بخش صورت می‌گیرد؛ مانند اینکه یَالْمُؤْن، یَعْلَمُونَ شنیده شود یا بالعکس.</p>	
<p>*اشتباه در ادای طُرُق به ازای هر مورد «۱» امتیاز کسر می‌گردد. (ویژه مسابقات سراسری و بین المللی)</p>	

ج) فصاحت قرائت (۱۰ امتیاز)

فصاحت در قرائت قرآن کریم، عبارت است از: تلفظ «صحیح» و «سالم» حروف و حرکات بر اساس «لهجه فصیح عربی» به دور از آسیب‌های کلی. (مانند سختی و تکلف، و یا بالعکس سستی، گنگی و نامفهومی در قرائت).

امتیازات فصاحت

تلفظ ممتاز و روان حروف	تلفظ ممتاز حرکات	تنظیم سرعت تلاوت
«۳» امتیاز	«۵» امتیاز	«۲» امتیاز

توضیحات مربوط به کسر امتیاز در اشکالات فصاحت

۱- اختلال کلی و عمومی در تلفظ ممتاز و روان حروف (تا سقف «۳» امتیاز)	۱-۱- تکلف یا سستی کلی در رعایت مخارج، صفات و احکام حروف تا سقف «۱/۵» امتیاز ۱-۲- فضای کلی «غنوی»، «تفخیم» یا «ترقیق» حاکم بر کل قرائت تا سقف «۱/۵» امتیاز
۲- اختلال در تلفظ ممتاز حرکات کوتاه و کشیده (تا سقف «۵» امتیاز)	۲-۱- نقص در کیفیت تلفظ حرکات بر اساس لهجه عرب تا سقف «۲/۵» امتیاز توضیح: با توجه به نقش اصلی «حرکات» در پدیدآوری لهجه‌ها، میزان تطابق لهجه متسابق با لهجه عربی در این بند و با تشخیص داور محاسبه و امتیازدهی می‌گردد. ۲-۲- اختلال در <u>کمیت و کشش</u> (اختلاس و تَمَطِیْط) حرکات کوتاه و کشیده به ازای هر مورد، «۰/۲۵» و مجموعاً تا سقف «۲/۵» امتیاز توضیح: «اختلاس» یعنی کاستن از میزان کشش حرکات؛ و «تَمَطِیْط» به معنای زیادت در کشش حرکات می‌باشد.
۳- اختلال در تنظیم سرعت تلاوت (هر مورد «۰/۲۵» امتیاز تا سقف «۲» امتیاز)	این اختلال شامل اسراع (تندی) و ابطاء (کندی) ناگهانی ادای کلمات و عبارات در هنگام تلاوت (اعم از تحقیق و ترتیل) می‌باشد. «ثبات سرعت تلاوت» از آغاز تا پایان و اجتناب از اسراع و ابطاء «به‌ویژه در روش مشهور به ترتیل»، از ویژگی‌های مهم تلاوت قرآن کریم نسبت به قرائت سایر متون می‌باشد.

تذکر: اگر حافظ سؤالی را پاسخ ندهد یا در ارائه آن به میزانی اشکال داشته باشد که قبل از اتمام سؤال، تلاوت وی توسط هادی حافظان قطع گردد، امتیاز تجوید حافظ بر اساس نمره «پاسخ‌های کامل» وی محاسبه می‌گردد. به‌عنوان مثال در مسابقات حفظ سه سؤالی، میانگین امتیاز دو پاسخ کامل وی و در مسابقات دو سؤالی، پاسخ کامل یک سؤال به‌عنوان نمره تجوید وی محاسبه خواهد شد.

طریق شاطِبِيَّه (منظومه امام ابوالقاسم شاطبی موسوم به حِرْزُ الامانی و وجّه التّهانی)
طریق مصباح (کتاب مصباح الزّاهر تألیف امام ابوالکرم شهْرزُوری)

توضیحات ضروری درباره طُرُق حَفْص

(قابل توجه قراء و حفاظ شرکت‌کننده در سطح مسابقات کشوری و بین‌المللی)

مقدمه: هر یک از قراء سبعة و عَشْرَه، راویان متعددی داشته‌اند که برای سهولت یادگیری این قرائات از بین آنان - برای هر قاری - دو راوی مشهور شده‌اند.

خود این راویان نیز هر یک، شاگردان و روایت‌کنندگان متعددی داشته‌اند و این شاگردان نیز شاگردانی دیگر؛ و بدین ترتیب، سلسله شاگردان و رَوَات در نسل‌های بعد ادامه داشته است.

در بحث قرائات، توجه به چهار واژه ضروری است: قرائت، روایت، طریق و وجّه

قرائت: آنچه در نحوه خواندن یک لفظ از قرآن به یک قاری از قراء سبعة یا عشره نسبت داده شود و هر دو راوی آن قاری در آن مُتَّفِق باشند؛ مانند قرائت کلمه **يَكْذِبُونَ** (بقره: ۱۰) که حَفْص و شُعْبَه راویان عاصم، بالاتفاق از وی نقل کرده‌اند و در قرائت برخی دیگر از قراء عشره، **يُكْذِبُونَ** آمده است.

روایت: آنچه به یک راوی از قاری یاد شده نسبت داده شود و با راوی دیگر مختلف باشد. (مانند تلفظ **هُزُوا** با واو به روایت حفص از عاصم و **هُزُوا** با همزه به روایت شعبه از عاصم)

طریق: آنچه از یک راوی توسط طبقات و نسل‌های بعدی به اختلاف نقل شود.

بعد از تألیف کتب معتبر قرائت مثل التیسیر و شاطِبِيَّه و امثال آن، هر یک از این کتب، خود یک «طریق» به شمار آمدند؛ مثلاً گفته می‌شود: «مد منفصل در قرائت عاصم به روایت حفص از طریق شاطِبِيَّه به توسط و از طریق مصباح به قصر اداء می‌شود.»

وجه: آنچه قاری قرآن بدون التزام به یک طریق خاص، در خواندن انواع آن مختار است؛ مانند وجوه مختلف وقف و وصل بین **بَسْمَلَه** و آیه یا میزان مد سکون عارض (قصر، توسط یا طول).

توجه به این نکته ضروری است که تمامی موارد اختلاف بین طُرُق حَفْص، فقط به ۲۱ مورد محدود می‌شود که از این موارد ۲۱ گانه، به «**حُلْفِ حَفْص**» تعبیر شده است.

در سایر کلمات قرآن کریم به روایت حفص از عاصم، اتفاق نظر وجود دارد.

نکته مهم: بر مبنای اصل «عدم ترکیب» در هنگام قرائت، همان‌طور که قرائات هفتگانه و ده‌گانه و راویان شان نباید با هم خلط شوند، طرق نیز باید از یکدیگر متمایز باشند؛ بنابراین به‌عنوان مثال، در صورتی که قاری به روایت حفص از طریق شاطِبِيَّه بخواند، مجاز به تلفیق طرق دیگر حفص با آن نمی‌باشد و از جمله نمی‌تواند مد منفصل را به قصر بیاورد.

با اینکه علامه ابنُ الجَزَری در کتاب النشر فی القراءات العشر، ۹۸۰ طریق! را برای قراءات عَشْرَ بیان می‌دارد - که از این میان ۵۲ طریق مربوط به روایت حفص از عاصم است -، اما روال کلی در فراگیری هر قرائت، معمولاً اکتفا به طرق مشهور می‌باشد.

با توجه به تأکید منابع معتبر علمُ القراءات بر عدم ترکیب قراءات، روایات و طُرُق، و به موازات حضور روزافزون و قدرتمندانه قاریان و حافظان جمهوری اسلامی ایران در عرصه مجامع علمی و مسابقات بین‌المللی و افزایش سطح انتظار مخاطبان به ویژه اهل فن در جهان اسلام از ایرانیان، و نهایتاً ورود جامعه قرآنی کشور در سالیان اخیر به عرصه تلاوت علمی، «اقرء» و کسب اجازات رسمی بر اساس التزام به «طُرُقِ روایات»، شورای تدوین آیین‌نامه مسابقات تلاوت قرآن، پس از بحث و بررسی و تبادل نظر اساتید کشور، نهایتاً از میان طُرُقِ حَفص دو طریق مشهور «شاطبیه» و «مصباح» را با ویژگی‌های مندرج در جدول پیوست برگزیده است؛ و التزام شرکت‌کنندگان مسابقات حفظ و قرائت در سطح کشوری و بین‌المللی را به یکی از این دو طریق با رعایت «اصل عدم ترکیب»، ضروری می‌شمارد.

نکته ۱: لازم به تأکید است که در جهان اسلام «طریق شاطبیه» مهم‌ترین و معتبرترین طریق متداول در قرائت کلام‌الله مجید محسوب می‌شود.

درعین حال، از این واقعیت نیز نمی‌توان صرف‌نظر نمود که قرائت به طریق قصر منفصل (طریق طیبه النشر علامه ابن الجرزى) نیز دارای جایگاهی قابل اعتناء می‌باشد.

فلذا از این جهت، قرائت به هر یک از دو طریق مذکور در مسابقات کشوری و بین‌المللی با رعایت اصل عَدَمُ التَّرْکیب مجاز شمرده می‌شود.

نکته ۲: هر یک از شرکت‌کنندگان در آغاز قرائت، (هم‌زمان با معرفی خود) موظف به اعلام طریق منتخب خویش به هیئت‌داوران می‌باشد.

شرح مختصر موارد خُلفِ حَفْصِ از طریق «طَبِيبَةُ النَّشْرِ»^۱

<p>۱</p> <p>تکبیر</p>	<p>اختلاف اهل اداء در تکبیر:</p> <p>اول - عدم تکبیر</p> <p>این روش همه طرق محسوب و بر گفتن تکبیر ارجح است.</p> <p>دوم - تکبیر عام</p> <p>در آغاز تمام سوره‌های قرآن غیر از سوره توبه؛ چرا که سوره توبه بدون بَسْمَلَه نازل شده است و تکبیر مرتبط با بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ است. این روش در تعدادی از طُرُق حَفْص آمده است.</p> <p>سوم - تکبیر خاص</p> <p>وجه الف) از آخر سوره ضحی و مابعد آن تا آخر سوره ناس</p> <p>وجه ب) از اول سوره انشراح و مابعد آن تا اول سوره ناس</p> <p>وجه نام‌گذاری "تکبیر خاص"، اختصاص آن به سور ختم (از ضحی تا آخر قرآن) می‌باشد.</p> <p>ناگفته نماند که افزودن اختیاری تهلیل (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و تحمید (الْحَمْدُ لِلَّهِ) به تکبیر، فقط در سور ختم مجاز است</p>
<p>۲</p> <p>مد منفصل</p>	<p>طُرُق حَفْص در کشش مد منفصل، به مقادیر مختلف (از قصر تا حداکثر فوق توسط) نقل کرده‌اند.</p> <p>ناگفته نماند که در مورد مد «لا» نافیه در عبارت توحید (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) مشهور به مد تعظیم، به جز یک طریق، تمام طُرُق حَفْص میزان آن را برابر با سایر مدهای منفصل گرفته‌اند.</p> <p>تنها طریق هُنْدَلِیّ در قصر منفصل، مد تعظیم را به توسط اختیار کرده است.</p>
<p>۳</p> <p>مد متصل</p>	<p>طُرُق مختلف حَفْص، در کشش این مد به سه وجه توسط، فوق توسط و طول اختلاف دارند.</p>
<p>۴</p> <p>مد عین</p>	<p>این مورد از مد لین صرفاً در هجاء عین در حروف مقطعه دو سوره مریم و شوری (کهیعیص - حم عسق) واقع شده و طُرُق حَفْص آن را به سه میزان طول، توسط و قصر آورده‌اند.</p>
<p>۵</p> <p>يَبْصُطُ (بقره: ۲۴۵)، بَصْطَةٌ (اعراف: ۶۹)</p>	<p>به دو صورت «س» و «ص» مورد اختلاف است. در مصاحف موافق با طَرِيقِ شَاطِبِيَه (مانند مصحف موسوم به عثمان طه)، «س» بر بالای کلمه، دلالت بر صحت قرائت به «س» دارد.</p>
<p>۶</p> <p>المُصَيِّطُونَ (طور: ۳۷)</p>	<p>به دو صورت «ص» و «س» خوانده شده است و در مصاحف موافق با شاطبیه «س» در زیر کلمه، دلالت بر ارجحیت «ص» همراه با جواز «س» دارد.</p>
<p>۷</p> <p>بِمُصَيِّطٍ (غاشیه: ۲۲)</p>	<p>در طُرُق، به اختلاف ص و س آمده است.</p>
<p>۸</p> <p>ءَالَّذِكْرَيْنِ ۚ ءَالآنَ ۚ ءَاللّٰهُ</p>	<p>به دو وجه ابدال به الف مدی همراه با مد لازم از جمیع طُرُق و نیز تسهیل همزه وصل ءَالَّذِكْرَيْنِ، ءَالآنَ، ءَاللّٰهُ در برخی طُرُق آمده است</p>

۱. علاقه‌مندان برای آشنایی بیشتر با طُرُق روایت حفص از عاصم، می‌توانند به کتب «صَرِيحُ النَّصِّ» نوشته علامه علی بن محمد الضَّبَّاع، «رَفْعُ الْإِلْغَازِ» نوشته حَمْدُ اللّٰهِ الصَّفْتِي و «تَوْضِيحُ الْمَعَالِمِ لِطُرُقِ حَفْصٍ عَنِ عَاصِمٍ» نوشته علی بن محمد توفیق النَّحَّاس مراجعه کنند.

۹	يَلْهَثَ ذَلِكَ (اعراف: ۱۷۶)	اغلب طُرُق حَفْص به ادغام «ث» در «ذ» خوانده‌اند؛ غیر از دو طریق که «ث» را اظهار نموده‌اند.
۱۰	ازْكَبَ مَعَنَا (هود: ۴۲)	به دو صورت ادغام و اظهار «ب» خوانده شده است. اکثراً به ادغام «ب» در «م» خوانده و تعدادی نیز «ب» را نزد «م» اظهار نموده‌اند.
۱۱	يَسَّ وَالْقُرْآنِ (یس: ۱) - نَّ وَالْقَلَمِ (قلم: ۱)	در صورت وصل حروف مقطعه به ادامه عبارت، اکثراً نون ساکنه را نزد «واو»، اظهار و تعدادی نیز ادغام کرده‌اند.
۱۲	لَا تَأْمَنَّا (یوسف: ۱۱)	به دو وجه اِشمام و رَوَم نقل شده است. در وجه رَوَم به صورت لَا تَأْمَنَّا اما با اداء ثلث حرکت ضمه نون خوانده می‌شود.
۱۳	سکت های چهارگانه (عَوَجًا ۱ قِيمًا - مَرَقِدْنَا هَذَا - مَن رَاقٍ - بَلْ رَانَ)	طُرُق حَفْص در سکت یا إدراج (عدم سکت) این کلمات به اشکال مختلف خوانده‌اند: سکت چهارگانه، إدراج چهارگانه، سکت دو مورد اول، سکت دو مورد آخر، سکت در غیر.
۱۴	فَرَّقِ (شعراء: ۶۳)	اغلب به تَفخيم «ر» و برخی به تَرْقيق «ر» خوانده‌اند
۱۵	فَمَّا آتَانِي (نمل: ۳۶)	در وقف، از برخی طُرُق به اثبات «ياء» (فَمَّا آتَانِي) و از برخی دیگر به حذف آن (فَمَّا آتَانِ) نقل شده است. بدیهی است که در وصل «فَمَّا آتَانِي اللّٰه» خوانده می‌شود.
۱۶	سَلَايَلَا (انسان: ۴)	هنگام وقف، اکثر طُرُق به سکون «ل» آخر و حذف الف (سَلَايِل) خوانده‌اند و از تعدادی از طُرُق نیز به اثبات الف (سَلَايِلَا) نقل شده است.
۱۷	ضَعْفٍ - ضَعْفًا (روم: ۵۴)	طُرُق حَفْص در فتحه و ضمه ضاد اختلاف کرده‌اند. مطابق آنچه از حفص نقل شده، وی غیر از ضمه «ض» در دو کلمه فوق‌الذکر، در تمامی کلمات قرآن از عاصم تبعیت کرده است.
۱۸	سکت ساکن قبل از همزه	سکت میان حرف ساکن صحیح و همزه پس از آن مانند قُرْآنَ، وَالْآخِرَةَ، سُوءَ، شَيْءٍ، مَنَ ءَأَمِنَ، خَلُّوا إِلَى، اِبْتِئِ ءَأَدَمَ و ... به سه صورت در طرق آمده است: الف - عدم سکت مطلقاً (توسط تمام اهل اداء) ب- سکت عام (در تمام موارد) ج - سکت خاص (فقط در الف و لام تعریف، شَيْءٍ و ساکن منفصل نظیر مَنَ ءَأَمِنَ)
۱۹	ادغام نون ساکن در (ل - ر)	آرای اکثر طُرُق حَفْص بر ادغام بلا غنه استوار است؛ اما تعدادی از طُرُق به ادغام مَعَ الغنّه نون در (ل - ر) خوانده‌اند.

جدول موارد طرق منتخب حفص

ردیف	(خلف حفص)	طریق شاطیبه	حمّامی (طریق المصباح)
۱	تکبیر	ندارد	پایان سور ختم (ضحی - ناس)
۲	مد منفصل	توسط - فویق متوسط	قصر
۳	مد متصل	توسط - فویق متوسط	توسط
۴	مد عین (مریم-شوری)	طول - توسط	توسط
۵	یَبْضُطُ _ بَصْطَةٌ	س	ص
۶	المُصْطِطِرُونَ	ص-س	س
۷	بِمُصْطِطِرٍ	ص	ص
۸	ءَالذَّكْرَيْنِ _ ءَالآنَ _ ءَاللّٰهُ	ابدال - تسهیل	ابدال
۹	يَلْهَتْ ذَلِكْ	ادغام	ادغام
۱۰	اَرْكَبْ مَعَنَا	ادغام	ادغام
۱۱	یس ﴿۱﴾ وَالْقُرْءَانِ _ نَّ وَالْقَلَمِ	اظهار	اظهار
۱۲	لَا تَأْمَنَّا	اشمام - روم	اشمام
۱۳	عَوَجًا ﴿۱﴾ قِيَمًا _ مَرَقَدِنَا هَذَا مَنْ رَاقٍ _ بَلِّ رَانَ	سکت	سکت
۱۴	فِرْقٍ	ترقیق-تفخیم	تفخیم
۱۵	فَمَاءَاتَانِي	اثبات - حذف	حذف
۱۶	سَلَايَلَا	اثبات - حذف	حذف
۱۷	صَعْفٍ _ صَعْفًا	فتح - ضم	فتح
۱۸	سکت ساکن قبل از همزه	ندارد	ندارد
۱۹	غنه نون در (ل _ ر)	ندارد	ندارد

ب-۲- نحوه امتیاز دهی بخش وقف و ابتدا (۱۵ امتیاز)

<p>کسر «۲/۵» تا «۳» امتیاز برای وقف، وصل یا ابتدای اقبح بین اجزای یک آیه و وصل اقبح فواصل آیات به یکدیگر</p>	<p>* نمونه وقف اقبح بین اجزای یک آیه: وقف بر انتهای عبارات «فَاعْلَمُ أَنَّهُ لَإِلَهِ» (محمد: ۱۹) و «وَأَنَّ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ» وَأَنَّ يَكُ صَادِقًا يُصَبِّكُمُ بَعْضُ الَّذِينَ يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي» (غافر: ۲۸).</p> <p>* نمونه وصل اقبح بین اجزای یک آیه: عبور از وقف لازم «لَعَنَهُ اللَّهُ» و وصل عبارات «لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا تَخْذَنْ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا» (نساء: ۱۱۸).</p> <p>* نمونه ابتدای اقبح بین اجزای یک آیه: ابتدا از هر یک از عبارات «لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ» (نحل: ۳۸) و «وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ» (فصلت: ۵۰).</p> <p>* نمونه وصل اقبح فواصل آیات به یکدیگر: وصل آیات «وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ» (غافر: ۶-۷) به یکدیگر.</p>
<p>کسر «۱/۵» تا «۲» امتیاز برای وقف، وصل یا ابتدای مغیر معنا بین اجزای یک آیه و وصل مغیر معنای فواصل آیات به یکدیگر و از جمله وقف و ابتدای تعسفی بین اجزای یک آیه.</p>	<p>* نمونه وقف مغیر معنا بین اجزای یک آیه: وقف بر عبارت «مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِينَ اسْتَوْقَدُوا نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ» (بقره: ۱۷).</p> <p>* نمونه وصل مغیر معنا بین اجزای یک آیه: عبور از وقف لازم «فَتَأْمَنَ لَهُ لُوطٌ» و وصل عبارت «فَتَأْمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي» (عنکبوت: ۲۶).</p> <p>* نمونه ابتدای مغیر معنا بین اجزای یک آیه: ابتدا از عبارت «الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ» (آل عمران: ۲۱).</p> <p>* نمونه وصل مغیر معنای فواصل آیات به یکدیگر: وصل آیات «فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۖ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ» (نحل: ۴۳-۴۴) به یکدیگر.</p> <p>* نمونه وقف و ابتدای تعسفی بین اجزای یک آیه: وقف بر عبارت «فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي» و ابتدا از عبارت «عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرًا مَا سَقَيْتَ لَنَا» (قصص: ۲۵)؛ وقف بر عبارت «فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيَهُمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ» و ابتدا از عبارت «بِاللَّهِ إِنَّ أَرْدَنَّا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا» (نساء: ۶۲).</p>

نامناسب بین اجزای یک آیه و وصل نامناسب فواصل آیات
کسر «۱/۵» تا «۱/۵» امتیاز برای وقف، وصل یا ابتدای

- * نمونه وقف نامناسب بین اجزای یک آیه: وقف بر هر یک از عبارات «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ» (روم: ۲۱)، «لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا» (بقره: ۱۹۸) و «وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا» (انعام: ۱۱۱).
- * نمونه وصل نامناسب بین اجزای یک آیه: وصل عبارت «إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هُوَلَاءُ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ» (انفال: ۴۹).
- * نمونه ابتدای نامناسب بین اجزای یک آیه: ابتدا از عبارت «وَسَبَّحَ سُبُّلَاتٍ خُضْرٍ» و قرائت تا انتهای آیه به صورت «وَسَبَّحَ سُبُّلَاتٍ خُضْرٍ وَأَخْرِيًا بِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَقْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ» (يوسف: ۴۳)
- * نمونه وصل نامناسب فواصل آیات به یکدیگر: وصل آیات «وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا ۖ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا» (شمس: ۱۰-۱۱)
- و وصل آیات «لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ۝ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ» (نجم: ۱۸-۱۹) به یکدیگر.

تذکر: عبور از وقف بیان و وصل آن به مابعد که ممکن است اقبیح، مغیر معنا یا نامناسب ایجاد شود، مطابق بندهای بالا موجب کسر امتیاز می‌شود؛ مانند وصل عبارت «وَرَبَّائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ» (نساء: ۲۳).

با قرعه‌های مشابه برای تمام شرکت‌کنندگان، در صورت ضروری یا اولویت دار بودن
کسر «۰/۵» تا «۱/۵» امتیاز در رشته‌های تحقیق و ترتیل، در صورت وجود قرعه یکسان

- * نمونه وقف اقبیح در فواصل آیات: وقف بر انتهای آیه «فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ» (ماعون: ۴).
- * نمونه ابتدای اقبیح در فواصل آیات: ابتدا از آیه «وَوَلَدَ اللَّهُ وَأَنَّهُمْ لَكَذِبُونَ» (صافات: ۱۵۲).
- * نمونه وقف مغیر معنا در فواصل آیات: وقف بر انتهای آیه «وَلَا تَقُولَنَّ لِيْءِ إِيَّايَ فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا» (كهف: ۲۳).
- * نمونه ابتدای مغیر معنا در فواصل آیات: ابتدا از آیه «مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ» (زمر: ۴۰).
- * نمونه وقف نامناسب در فواصل آیات: وقف بر انتهای آیه «نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ» (واقعه: ۶۰).
- * نمونه ابتدای نامناسب در فواصل آیات: ابتدا از آیات «اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» (ابراهيم: ۲) و «اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ» (صافات: ۱۲۶).

تبصره: در مواردی که در چند آیه متوالی، ابتدا از آغاز آیه‌ای اقبیح، مغیر معنا یا نامناسب باشد، ولی امکان ابتدای صحیح برای قاری وجود نداشته باشد، ابتدا از آغاز آیات موجب کسر امتیاز نمی‌شود؛ مانند آیات ۳۳ تا ۳۸ سوره مؤمنون؛ آیات ۹۱ و ۹۲ سوره توبه.

* نمونه رعایت نکردن اولویت وقف: وقف بر عبارت «إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا» به جای «لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» (یونس: ۶۸)؛ وصل عبارات «وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ» به جای وقف بر «وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ» (هود: ۱۱۹).

* نمونه رعایت نکردن اولویت وصل: وصل عبارات «وَمُخْرِجِ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ» (انعام: ۹۵)؛ وقف بر عبارت «وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ» به جای وصل «وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» (بقره: ۸۲).

* نمونه رعایت نکردن اولویت در ابتدا: ابتدا از عبارت و متصل خوانی عبارات «لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» به جای ابتدا از «ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» (یونس: ۶۴).

تبصره: چنانچه قاری در یک نفس از محل وقف مناسب عبور و بر محل وقف با اولویت کمتر وقف کند، «۵/۰» تا «۱» امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند وصل و قرائت عبارات «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ» (توبه: ۳۸) در حالی که وقف بر «اتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ» اولویت دارد.

تذکر ۱: چنانچه قاری در یک نفس از محل وقف مناسب عبور و بر محل وقف نامناسب، مغیر معنا یا اقبیح وقف نماید، حسب اقبیح، مغیر معنا یا نامناسب بودن بودن، «۱» تا «۳» امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند وصل عبارات و وقف بر انتهای «إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَاقِرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا» (مغیر معنا)، وصل عبارات و وقف بر انتهای «إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَاقِرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوُّوا أَوْ تَعْرَضُوا» (نامناسب) (نساء: ۱۳۵)؛ مانند وصل عبارات و وقف بر انتهای «فَلَمَّا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى» (مغیر معنا)، وصل عبارات و وقف بر انتهای «فَلَمَّا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ» یا «فَلَمَّا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى» (مغیر معنا)، وصل عبارات و وقف بر انتهای «فَلَمَّا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ» (نامناسب) (بقره: ۳۸).

تذکر ۲: چنانچه قاری در یک نفس ابتدا، وصل و وقف نامناسب انجام دهد به ازای هر مورد، جداگانه از وی امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند قرائت متصل عبارات «مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا» (هود: ۵۵)، «وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ» (صافات: ۱۳۸) و «وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ» (ذاریات: ۲۱).

تذکر ۳: چنانچه قاری در یک نفس، هم از محل وقف عبور کند و هم وقف صحیحی با اولویت کمتر را مرتکب شود، تنها بر اساس حداکثر امتیاز منفی از وی کسر امتیاز صورت می‌گیرد؛ مانند وصل عبارت و وقف بر انتهای آن «أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ» (احزاب: ۱۹)، وصل عبارت و وقف بر انتهای آن «وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ» (فاطر: ۲۸).

۶ از وقف اضطراری به دلیل کمبود نفس، عطسه، سرفه و نظایر آن‌ها، امتیازی کسر نمی‌شود.

تذکر ۱: در صورتی که قاری به‌لحاظ بی‌توجهی، از وقف مناسب عبور کند و وقف اقبیح یا مغیر معنا (ولو به دلیل کمبود نفس) مرتکب شود، وقف او اضطراری محسوب نمی‌شود و مطابق بندهای ۱ تا ۳، از او امتیاز کسر می‌شود.

تذکر ۲: چنانچه اضطرار قاری غیر متعارف تلقی شود و کمبود نفس وی از حد متعارف بیشتر باشد، حسب مورد (وقف، وصل یا ابتدای اقبیح، مغیر معنا، نامناسب یا ترک اولویت) امتیاز کسر خواهد شد.

	<p>* برادران بالای ۱۸ سال: «۲/۵» امتیاز</p> <p>* خواهران بالای ۱۸ سال: «۲» امتیاز</p> <p>* برادران و خواهران زیر ۱۸ سال: «۱/۵» امتیاز</p>	<p>حداکثر تا «۳» مورد کسر امتیاز برای هر مورد نفس کشیدن مخفی یا آشکار در غیر محل وقف</p>	۷
<p>تبصره ۱: تکرار عبارت برای اصلاح اغلاط اعرابی، حرفی و کلمه‌ای، موجب کسر امتیاز نخواهد شد.</p> <p>تبصره ۲: تکرار برای اصلاح وقف و ابتدا که به طولانی خواندن عبارت منجر شود، موجب کسر امتیاز تکرار خواهد شد.</p> <p>تبصره ۳: اگر حافظ عبارتی را عیناً تکرار کند، خواه برای اصلاح یا یادآوری محفوظات، فقط در صحت حفظ از او کسر امتیاز صورت می‌گیرد؛ اما چنانچه حافظ، همان فراز قبلی را تکرار کرده و بدون دلیل قرائت را تا محل وقف مناسب یا غیرمناسب ادامه دهد و عبارتی را که صحیح خوانده تکرار کند، از امتیاز وقف و ابتدا در این بند کسر می‌شود.</p>		<p>کسر «۰/۵» امتیاز برای تکرار هر بخش از آیه</p>	۸
<p>* مکث طولانی در مواضع وقف اضطراری</p> <p>* مکث طولانی در مواضع وقف مرخص (شایسته است چنانچه قاری وقف مرخص انجام داد، بدون درنگ و با مکثی کوتاه، تلاوتش را ادامه دهد).</p> <p>* مکث طولانی برهم زنده نظم قرائت، در مقایسه با سرعت قرائت وی</p> <p>تذکر: مکث نامتناسب در رشته حفظ، فقط توسط داور صحت حفظ کسر می‌گردد.</p>		<p>کسر «۰/۲۵» امتیاز برای مکث نامتناسب و بیش از حد در رشته قرائت (تحقیق و ترتیل) و حداکثر تا «۴» مورد</p>	۹
<p>فقط در مواردی که حافظ به صورت اختیاری، محلی را برای وقف و ابتدا انتخاب می‌کند، از او امتیاز کسر می‌شود؛ اما چنانچه وقف نامناسب و مکث به دلیل اشکال در ارائه محفوظات باشد یا برای تصحیح قسمتی که اشتباه تلاوت کرده، ابتدا نماید یا از عبارتی که هادی حافظان، قرائت یا تعیین کرده - ولو عبارت ناقص باشد - ابتدا نماید، داور وقف و ابتدا امتیازی از او کسر نخواهد کرد.</p>			۱۰
<p>اگر حافظ سؤالی را پاسخ ندهد یا در ارائه آن به میزانی اشکال داشته باشد که قبل از اتمام سؤال، تلاوت او توسط داور قطع شود، فقط داوران رشته صحت حفظ، امتیاز آن سؤال را از حافظ کسر می‌کنند. در چنین مواردی، امتیاز حافظ در بخش وقف و ابتدا، امتیاز سؤالاتی است که حافظ قرائت کرده است. حتی اگر به پایان سؤال نرسیده باشد.</p>			۱۱

ب-۳- نحوه امتیازدهی بخش صوت (۲۰ امتیاز)

امتیاز در رشته‌های حفظ و ترتیل	امتیاز در رشته تحقیق		توضیح	عنوان	ردیف
	خواهران و برادران زیر ۱۸ سال	برادران بالای ۱۸ سال			
۶	۶	۵,۵	عبارت است از شخصیت ذاتی صدا که ملاک تشخیص اصوات هم‌شدت و هم‌ارتفاع می‌باشد. در این بخش، خروجی صدا در تمام طبقات صوتی ارائه شده، مورد بررسی قرار گرفته و با ملاک‌هایی همچون زنگ مطلوب و زیبا، عدم خیشومی بودن، عدم هوادار یا نفسی بودن نامطلوب صدا و همچنین گرفتگی صدا ارزیابی می‌شود.	طنین	۱
۶	۵,۵	۵	میزان توانمندی در حرکت مطلوب بین درجات مختلف یک قطعه و سرعت اجرای انتقال‌ها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در این بخش هرچه صدا چالاک‌تر و نرمی بیشتری داشته باشد امتیاز بیشتری به آن تعلق می‌گیرد.	انعطاف	۲
۲	۳,۵	۴	«۱/۵» امتیاز برای وسعت ارائه شده توسط فرد فارغ از مدت مکث روی درجات و صرفاً اجراء فرکانس‌ها حتی به‌طور لحظه‌ای بدین صورت که «از درجات ۱۰ تا ۱۵ صدا» برای هر درجه «۰/۲۵» امتیاز اختصاص می‌یابد. در بخش برادران بزرگسال «۲/۵» امتیاز جهت مطلوب بودن بم و اوج تأثیرگذار لحاظ می‌گردد که برای بم مطلوب «۱» و برای اوج مطلوب «۱/۵» امتیاز در نظر گرفته می‌شود. در بخش خواهران و برادران زیر ۱۸ سال «۲» امتیاز، «۰/۷۵» امتیاز برای بم و «۱/۲۵» برای اوج لحاظ می‌شود. بم و اوج ارائه شده در یک تلاوت در هر مدل از وسعت (۱۱ درجه‌ای یا بیشتر) به‌طور مجزا از حیث کیفیت و تأثیرگذاری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	وسعت و کیفیت بم و اوج	۳
۳	۳	۳,۵	استفاده مناسب قاری از فضاهای مختلف تشدید و پرداخت صدا مانند حلق، فضای دهان، کام، سینوس‌ها و ... در همه بخش‌ها «۲» امتیاز و همچنین تکنیک کنترل شدت یا ولوم صدا و کم‌وزیاد کردن بجا و معنادار شدت (نوانس) در بخش برادران بزرگسال «۱/۵» امتیاز و در بخش خواهران و برادران زیر ۱۸ سال، «۱» امتیاز را به خود اختصاص می‌دهند. در مجموع مطلوبیت خروجی صدای فرد و استفاده از مهارت‌های صداسازی در این قسمت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	استفاده مطلوب و هنرمندانه	۴
۳	۲	۲	به میزان انرژی ذاتی یک صدا و رسایی آن در محیط پیرامونی شدت، حجم، قدرت یا ولوم گفته می‌شود. در این بخش میزان شدت و قدرت ذاتی یک صدا مورد توجه قرار می‌گیرد. تذکر: صداهای قوی هر چند ممکن است در این بخش امتیاز خوبی دریافت کنند اما نوع استفاده مناسب از حجم، شامل کنترل خروجی حجم یا نوانس در بخش استفاده مطلوب و هنرمندانه صوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	شدت (حجم)	۵

* تذکر مهم: در رشته ترتیل به جای عنوان «وسعت و کیفیت بم و اوج»، عنوان «استفاده از گستره صوتی مناسب» درج می‌گردد. در این بخش وسعت مطلوب «۸ درجه یا ۱ اکتاو» بوده و بدین شکل محاسبه می‌شود: به ارائه «درجات ۱ تا ۸» صدا مجموعاً «۱» امتیاز اختصاص می‌یابد که «از درجات ۴ تا ۸» به میزان هر درجه افزایش «۰/۲۵» امتیاز اختصاص می‌یابد. «۱» امتیاز هم به مطلوب بودن کیفیت پایین‌ترین تا بالاترین درجه صوتی ارائه شده اختصاص می‌یابد. استفاده از درجات بالاتر از «۱» اکتاو بلامانع بوده اما امتیازی در این بخش به آن تعلق نخواهد گرفت.

موارد کسر امتیاز صوت:

موارد کسر «۰/۲۵» امتیاز	موارد کسر «۰/۵» امتیاز
خَش، اضطراب، لرزش، گرفتگی، رگه‌دار شدن دائمی و مقطعی، خلط، جیغ، خروسی‌شدن و هر مورد اشکال صوتی از این قبیل، بسته به تشخیص داور برای هر مورد «۰/۲۵» امتیاز تا سقف «۱» امتیاز برای هر اشکال کسر خواهد داشت	آب پریدن در گلو، سسکه، سرفه و عطسه و هر موردی که منجر به قطع صوت گردد، بسته به تشخیص داور صوت برای هر مورد «۰/۵» امتیاز تا سقف «۲» امتیاز برای هر اشکال کسر خواهد شد.

* تذکر ۱: سقف مجموع کسر امتیازات صوت حداکثر ۵ امتیاز می‌باشد.

* تذکر ۲: اگر حافظ سؤالی را پاسخ ندهد یا در ارائه آن به میزانی اشکال داشته باشد که قبل از اتمام سؤال، تلاوت او توسط داور قطع شود، فقط داوران رشته صحت حفظ، امتیاز آن سؤال را از حافظ کسر می‌کنند. در چنین مواردی، امتیاز حافظ در بخش صوت، امتیاز سؤالاتی است که حافظ قرائت کرده است. حتی اگر به پایان سؤال نرسیده باشد. سقف مجموع کسر امتیازات صوت حداکثر ۵ امتیاز می‌باشد.

ب-۳- نحوه امتیاز دهی بخش لحن

نحوه امتیاز دهی بخش لحن در رشته تحقیق ویژه برادران بالای ۱۸ سال (۳۰ امتیاز)

ردیف	عنوان	توضیح	امتیاز در سطح مسابقات	
			شهرستانی و استانی	سراسری
۱	جاذبه کلی تلاوت (تأثیرگذاری)	در این بخش برخورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی درست در ارائه الحان و ارائه ردیف‌های جذاب و زیبا مورد توجه قرار می‌گیرد و به عبارتی دیگر نگاه کلی داور به تلاوت از حیث لحنی، در این بخش ارزیابی می‌شود.	۸	۷
۲	قدرت نغمه پردازی	در این بخش به مواردی همچون تحرک و پویایی در اجرای نغمات با استفاده درست از فواصل مختلف و همچنین پختگی در اجرای ریز نغمه‌ها توجه خواهد شد.	۴	۴
۳	تنظیم و قفلات	این بخش شامل تنظیم و توزیع صحیح آهنگ‌ها بر عبارات و همچنین ارائه قفلات مناسب می‌باشد.	۴	۳
۴	رعایت تکیه‌های صوتی صحیح	در این بخش بیشتر مواردی باید مورد توجه قرار گیرد که تکیه کلمه به شکل کاملاً غیرمتعارف تغییر پذیرد که در سطح مسابقات شهرستانی برای هر مورد «۰/۱» برای استانی «۰/۲» و برای کشوری «۰/۳» امتیاز منفی در پی خواهد داشت.	۴	۳
۵	القاء معانی، رعایت تعبیرات و خشوع در تلاوت	این بخش شامل توجه به مواردی همچون مواکبه در استفاده از طبقات صوتی متناسب با مفهوم، تشویق و اشباع (استفاده از قفلات معلق و تام متناسب با کامل یا ناقص بودن جملات)، انتقال‌های بجا و متناسب با جریان مفاهیم، تأکیدات مفهومی، تفکیک و جمله‌بندی‌ها و برخورداری از حس معنوی و خشوع در تلاوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	۲	۴
۶	تنوع ردیف‌ها	این بخش می‌تواند شامل تنوع در فروع یک مقام یا تنوع در استفاده از چند مقام باشد. تکرار ردیف‌ها اگر از نظر داور مربوطه ملال‌آور باشد در بخش موارد کسر امتیاز، مشمول کسر «۰/۵» نمره برای هر ردیف خواهد بود.	۲	۲
۷	اجراء مطلوب و هنرمندانه تحریرها	این بخش شامل مواردی مانند سرعت اجراء تحریرها (ریز و درشت بودن) اعتدال در اجراء، تنوع در استفاده از فرم‌های مناسب تحریر و به‌طور کلی کیفیت و کمیت تحریرها مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.	۴	۴
۸	نوآوری و خلاقیت	این بخش شامل ارائه ردیف‌ها، ریز نغمه‌ها، تحریرها و قفلات بدیع خواهد بود. ملاک نوآوری در این بخش، علم داور است و افرادی که در تلاوت خود از تقلید محض استفاده می‌کنند از این بخش امتیازی دریافت نخواهند نمود. در مورد کسانی که از ترکیب دو یا چند سبک استفاده می‌کنند داور بسته به تشخیص خود می‌تواند بخشی از امتیاز را به فرد اختصاص دهد.	۲	۳

موارد کسر امتیاز لحن در رشته تحقیق (برادران بالای ۱۸ سال):

برای تمامی سطوح شهرستانی، استانی و سراسری			موارد کسر «۲» امتیاز	شهرستانی و استانی	سراسری
موارد کسر «۰/۲۵» امتیاز	موارد کسر «۰/۵» امتیاز	موارد کسر «۱» امتیاز			
ناکوکی یا خروج از درجه صوتی (تغییر فرکانس به‌طور غیر موسیقایی و نازیبا)	تکلف و فشار در اجرای نغمات	خروج از مقام یا انتقال ناهمگون از یک مقام به مقام دیگر	شروع غیرمتعارف تلاوت از حیث درجه صوتی و مقام (استفاده از مقام‌هایی به جز بیات و رست متعارف نمی‌باشد).		
		ناهمگونی ردیف‌ها (عدم رعایت فواصل موسیقایی)			
نامطلوب بودن یا لغزش تحریرها	عدم توازن در سرعت تلاوت در یک فراز	عدم مطابقت شروع و فرود از حیث درجه صوتی (اختلاف شروع و فرود به‌اندازه «۵» درجه صوتی بلامانع می‌باشد).	شروع غیرمتعارف تلاوت از حیث درجه صوتی و مقام (استفاده از همه مقام‌ها به‌شرط رعایت عرف تلاوت بلامانع می‌باشد).		
		تکرار ملال‌آور ردیف‌ها			

* تذکر: سقف مجموع کسر امتیازات لحن حداکثر ۵ امتیاز می‌باشد.

نحوه امتیاز دهی بخش لحن در رشته تحقیق ویژه برادران زیر ۱۸ سال و خواهران (۳۰ امتیاز)

امتیاز در بخش		توضیح	عنوان	ردیف
خواهران	برادران زیر ۱۸ سال			
۷	۸	در این بخش بر خورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی درست در ارائه الحان و ارائه ردیف‌های جذاب و زیبا مورد توجه قرار می‌گیرد و به عبارتی دیگر نگاه کلی داور به تلاوت از حیث لحنی، در این بخش ارزیابی می‌شود.	جاذبه کلی تلاوت (تأثیرگذاری)	۱
۵	۶	منظور از سبک‌های مشهور، سبک‌های مادر و اصلی است که برای تقلید به تأیید قاطبه کارشناسان مفید هستند؛ مانند سبک‌های مصطفی اسماعیل، محمد صدیق منشاوی، عبدالباسط، حسان، کامل یوسف، محمود علی البناء، غلوش، شحات انور و امثالهم	ارائه تقلید هنرمندانه از سبک‌های مشهور تلاوت *	۲
۴	۴	در این بخش به مواردی همچون تحرک و پویایی در اجرای نغمات با استفاده درست از فواصل مختلف و همچنین پختگی در اجرای ریز نغمه‌ها توجه خواهد شد.	قدرت نغمه‌پردازی	۳
۳	۳	این بخش شامل تنظیم و توزیع صحیح آهنگ‌ها بر عبارات و همچنین ارائه قفلات مناسب می‌باشد.	تنظیم و قفلات	۴
۳	۳	در این بخش بیشتر مواردی باید مورد توجه قرار گیرد که تکیه کلمه به شکل کاملاً غیرمتعارف تغییر پذیرد که در سطح مسابقات شهرستانی برای هر مورد «۰/۱» برای استانی «۰/۲» و برای کشوری «۰/۳» امتیاز منفی در پی خواهد داشت.	رعایت تکیه‌های صوتی صحیح	۵
۲	۱	این بخش شامل توجه به مواردی همچون مواکبه در استفاده از طبقات صوتی متناسب با مفهوم، تشویق و اشباع (استفاده از قفلات معلق و تام متناسب با کامل یا ناقص بودن جملات)، انتقال‌های بجا و متناسب با جریان مفاهیم، تأکیدات مفهومی، تفکیک و جمله‌بندی‌ها و برخورداری از حس معنوی و خشوع در تلاوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	القاء معانی، رعایت تعبیرات و خشوع در تلاوت	۶
۲	۲	این بخش می‌تواند شامل تنوع در فروع یک مقام یا تنوع در استفاده از چند مقام باشد. تکرار ردیف‌ها اگر از نظر داور مربوطه ملال‌آور باشد در بخش موارد کسر امتیاز، مشمول کسر «۰/۵» نمره برای هر ردیف خواهد بود.	تنوع ردیف‌ها	۷
۳	۳	این بخش شامل مواردی مانند سرعت اجراء تحریرها (ریز و درشت بودن) اعتدال در اجراء، تنوع در استفاده از فرم‌های مناسب تحریر و به‌طور کلی کیفیت و کمیت تحریرها مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.	اجراء مطلوب و هنرمندانه تحریرها	۸
۱	-	این بخش شامل ارائه ردیف‌ها، ریز نغمه‌ها، تحریرها و قفلات بدیع خواهد بود. ملاک نوآوری در این بخش، علم داور است و افرادی که در تلاوت خود از تقلید محض استفاده می‌کنند از این بخش امتیازی دریافت نخواهند نمود. در مورد کسانی که از ترکیب دو یا چند سبک استفاده می‌کنند داور بسته به تشخیص خود می‌تواند بخشی از امتیاز را به فرد اختصاص دهد.	نوآوری و خلاقیت	۹

موارد کسر امتیاز لحن در رشته تحقیق (برادران زیر ۱۸ سال و خواهران):

موارد کسر «۲» امتیاز	موارد کسر «۱» امتیاز	موارد کسر «۰/۵» امتیاز	موارد کسر «۰/۲۵» امتیاز
شروع تلاوت به طور غیرمتعارف از حیث درجه صوتی و نغمه (مقصود عدم رعایت درجه صوتی متعارف و نیز شروع به نغماتی به جز بیات و رست می باشد.)	خروج از مقام یا انتقال ناهمگون از یک مقام به مقام دیگر	تکلف و فشار در اجرای نغمات	ناکوکی یا خروج از درجه صوتی (تغییر فرکانس به طور غیر موسیقایی و نازیبا)
	ناهمگونی ردیفها (عدم رعایت فواصل موسیقایی)	عدم توازن در سرعت تلاوت در یک فراز	نامطلوب بودن یا لغزش تحریرها
	عدم مطابقت شروع و فرود از حیث درجه صوتی (اختلاف شروع و فرود به اندازه «۵» درجه صوتی بلامانع می باشد.)	تکرار ملال آور ردیفها	

* تذکره ۱: سقف مجموع کسر امتیازات لحن حداکثر ۵ امتیاز می باشد.

* تذکره ۲: نحوه محاسبه «ارائه تقلید هنرمندانه از سبک های مشهور تلاوت» طبق جدول زیر می باشد:

ردیف	عنوان	توضیح	امتیاز در بخش	
			برادران زیر ۱۸ سال	خواهران
۱	تقلید ممتاز	تقلیدی است کامل و دقیق همراه با رعایت تمامی ظرافت لحنی موجود در سبک الگو (۱۰۰ درصد)	۶	۵
۲	تقلید عالی	تقلیدی است کیفی تا ۸۵ درصد نسبت اصلی	۵	۴
۳	تقلید خوب	تقلیدی است کیفی تا ۷۵ درصد نسبت اصلی	۴	۳
۴	تقلید متوسط	تقلیدی است کیفی تا ۶۰ درصد نسبت اصلی	۳	۲
۵	تقلید ضعیف	تقلیدی است کیفی تا ۵۰ درصد نسبت اصلی	۲	۱

ارائه لحن به صورت آزاد و یا تقلید از دو یا چند سبک به طور همزمان مناسب با کیفیت اجرا، به تشخیص داور حداکثر تا سقف «۳» امتیاز در بر خواهد داشت.

نحوه امتیازدهی بخش لحن در رشته‌های ترتیل و حفظ قرآن کریم برادران بالا و زیر ۱۸ سال و خواهران (۳۰ امتیاز)

ردیف	عنوان	توضیح	امتیاز
۱	جاذبه کلی تلاوت (تأثیرگذاری)	شامل برخورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی مناسب و تأثیرگذاری و ارائه ردیف‌های زیبا و جذاب	۶
۲	رعایت اسلوب ترتیل	شامل رعایت نظم آهنگ مناسب ترتیل، پرهیز از مکث غیرمتعارف بین وقوف، عدم استفاده از الگوی لحنی، قفل‌ات و تحریرهای ویژه تلاوت تحقیق، رعایت نظم آهنگ هنگام تلاوت استعاذه و بسمله، رعایت توازن مدود عارضی، عدم استفاده از فواصل دور و غیر متعارف در ارائه الحان مانند پرش ناگهانی اکتاوی	۶
۳	قدرت نغمه‌پردازی	شامل پردازش و تسلط در اجراء و تحرک و پویایی لازم	۴
۴	تنظیم و توزیع آهنگ	شامل برخورداری از تنظیم و توزیع مطلوب آهنگ و اندازه‌گیری در قفل‌ات و پایانه‌ها	۲
۵	رعایت تکیه‌های صوتی (نبر و آکسان صحیح کلمات)	باتوجه به اهمیت نبر کلمات در ترتیل، همه موارد اشتباه در اداء تکیه صوتی کلمات براساس قواعد اقراء، کسر و لحاظ می‌گردد. (هر مورد «۰/۲۵» امتیاز کسر می‌گردد.)	۴
۶	القاء معانی، رعایت تعبیرات و خشوع در تلاوت	در این بخش با اندکی تفاوت نسبت به رشته قرائت تحقیق مواردی همچون استفاده درست از تشویق و اشباع (قفلات معلق و تام) انتقال نغمات متناسب با جریان مفاهیم، تأکیدات مفهومی، رعایت آهنگ کلام و نیز برخورداری از حس معنوی و خشوع موجود در تلاوت مورد توجه قرار خواهد گرفت.	۲
۷	نوآوری و خلاقیت در ارائه الحان منطبق بر عرف و شئون هنر تلاوت ترتیل	شامل ارائه ردیف‌ها، ریز نغمه، تحریرها و قفل‌ات بدیع	۲
۸	تنوع ردیف‌ها	در این بخش هم تنوع در فرعیات یک مقام و هم تنوع در استفاده از چند مقام قابل‌پذیرش است.	۲
۹	اجراء مطلوب و هنرمندانه تحریرها	در این بخش مواردی همچون سرعت تحریر (ریز و درشت بودن)، اعتدال در استفاده از تحریرها متناسب با شیوه ترتیل و در یک کلام ارزیابی کیفیت و کمیت تحریرها مورد توجه قرار می‌گیرد.	۲

موارد کسر امتیاز لحن در رشته‌های ترتیل و حفظ:

موارد کسر «۱» امتیاز	موارد کسر «۰/۵» امتیاز	موارد کسر «۰/۲۵» امتیاز
خروج از مقام یا انتقال ناهمگون از یک مقام به مقام دیگر	تکلف و فشار در اجرای نغمات	ناکوکی یا خروج از درجه صوتی و تغییرات فرکانسی به‌طور غیر موسیقایی و نازیبا
ناهمگونی ردیف‌ها (عدم رعایت فواصل موسیقایی)	عدم توازن در سرعت تلاوت در یک فراز	نامطلوب بودن یا لغزش تحریرها

تذکرات مهم:

تذکر ۱: حداکثر میزان کسر امتیاز در مجموع موارد منفی ۵ امتیاز بوده و داور مجاز به کسر بیش از این نمی‌باشد.

تذکر ۲: در مواردی که حافظ به‌طور طبیعی تلاوت کند به او امتیاز لحن داده خواهد شد و در مواردی که حافظ بر اثر فراموشی دچار مکث شده و نظم تلاوت او مختل گردد کسر امتیاز صورت نمی‌گیرد.

تذکر ۳: اگر حافظ سؤالی را پاسخ ندهد یا در ارائه آن به میزانی اشکال داشته باشد که قبل از اتمام سؤال، تلاوت او توسط داور قطع شود، فقط داوران رشته صحت حفظ، امتیاز آن سؤال را از حافظ کسر می‌کنند. در چنین مواردی، امتیاز حافظ در بخش لحن، امتیاز سؤالاتی است که حافظ قرائت کرده است. حتی اگر به پایان سؤال نرسیده باشد.

بخش ج) آیین نامه رشته همخوانی و همسرایی

این رشته شامل همخوانی آیات قرآن کریم و همسرایی می باشد.

ج-۱- نحوه امتیازدهی بخش همخوانی قرآن کریم

ردیف	ملاکها	حداکثر امتیاز	حداقل امتیاز
۱	آداب و شرایط	۰	-
۲	هماهنگی و حسن اجراء	۳۵	۱۰
۳	تجوید و فصاحت	۱۰	۳
۴	وقف و ابتدا	۵	۲
۵	صوت	۱۵	۵
۶	لحن	۳۵	۱۰

الف) آداب و شرایط (این بخش صرفاً دارای امتیاز منفی می باشد)

موارد کسر امتیاز

در صورت عدم ارائه مشخصات گروه، اعضاء، نام سوره و آیات همخوانی قرآن کریم	کسر تا «۵» امتیاز
عدم رعایت شئون اسلامی در لباس، ظاهر و حرکات اعضاء (منظور رعایت شئون اسلامی در انتخاب نوع پوشش و ظاهر گروه می باشد)	کسر تا «۲» امتیاز
هر مورد اخلال در برنامه (مانند خندیدن، سرفه و موارد مشابه)	کسر «۱» تا «۲» امتیاز
۱- عدم هماهنگی و تناسب لباسها (به طور نامتعارف به گونه ای عدم هماهنگی در نوع و رنگ لباس مشهود باشد) تفاوت رنگ لباسها در صورت متناسب بودن، بلامانع است. ۲- مدت زمان اجرای برنامه ۴ تا ۵ دقیقه است، لذا به ازای هر ۳۰ ثانیه کمتر یا بیشتر، «۱» امتیاز کسر می گردد. (محاسبه زمان این بخش در همخوانی قرآن از ابتدای استعاذه تا پایان تصدیق می باشد).	کسر «۱» امتیاز
قطع برنامه توسط گروه به هر دلیل	حذف گروه

ب) هماهنگی و حسن اجراء (۳۵ امتیاز):

ردیف	ملاکها	شرح	امتیاز
۱	هماهنگی در اداء کلمات	در این بخش، داور به اجرای دقیق و هماهنگی گروه کُر در اداء کلمات توجه می کند و به ازای هر ناهماهنگی در اداء حروف و کلمات، «۰/۵» امتیاز کسر می گردد.	۱۲
۲	هماهنگی در اجرای درجات	در این بخش، به ازای هرگونه ناهماهنگی گروه کُر در اجرای نتها و درجات آهنگ (ناکوکی فردی یا گروهی)، «۰/۵» امتیاز کسر می گردد.	۸
۳	هماهنگی در اداء تحریرها	در این بخش، به ازای هرگونه ناهماهنگی گروه کُر در اجرای تحریرها (هر مدلی از تحریر)، «۰/۲۵» امتیاز کسر می گردد.	۵
۴	برخورداری از کر یکدست و تنظیم یافته	این بخش شامل نگاه کلی داور به هماهنگی در رنگ صداها، ولوم صداها، پردازش یا عدم پردازش صداها، گروه می باشد که نتیجه آن کُر یکدست و منسجم است. هر مورد خلل در این بخش باعث کسر امتیاز خواهد شد.	۱۰

موارد کسر امتیاز:

کسر «۱» امتیاز	
هر مورد نفس گیری ناخوشایند گروه	هر مورد استفاده از فاصله صوتی (هارمونی) به جز فاصله اکتاو در مواقع مجاز

ج) تجوید و فصاحت (۱۰ امتیاز): صحت قرائت و تلفظ (۷ امتیاز) - فصاحت (۳ امتیاز)

<ul style="list-style-type: none"> • حذف، اضافه و تبدیل نمودن صداها به یکدیگر (مانند تبدیل فتحه به کسره) • تبدیل صداهاى کوتاه به صداهاى کشیده و بالعکس، هم‌چنین خطا در صلۀ هاء ضمیر (مانند تبدیل «آتاهم» به «آتاهم»، «جاءو» به «جاءو» و «منه» به «منه») • حذف و اضافه نمودن تشدید و تنوین تبصره: اختلال در تشدید به تشخیص داور حداکثر تا «۱/۵» امتیاز کسر خواهد شد. • وصل به سکون و وقف به حرکت، رعایت نکردن وقف به اسکان یا ابدال • حذف یا اضافه نمودن حرف • حذف، اضافه نمودن یا جابه‌جا خواندن کلمه 	<p>کسر «۲» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تبدیل کامل مخارج حروف یا صفات ممیز (مانند تبدیل «س» به «ث» یا «ط» به «ت» و نظایر آن) تبصره: در صورت ادای ناقص، حداکثر «۰/۷۵» امتیاز کسر خواهد شد. 	<p>کسر «۱/۵» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تداخل غیرمتعارف یا افراطی در تلفظ دو حرف مجاور بنا به تشخیص داور (مانند تداخل تلفظ «ع» در «م» در کلمه «یعملون» یا تداخل تلفظ «ع» در «ل» در کلمه «نعلن») • عدم رعایت هر یک از نکات و قواعد تجویدی (مانند شدت، رخوت، قلقله، لین، تفخیم، ترقیق، اظهار، ادغام، انقلاب، اخفاء، غنه، مد، اماله، تسهیل، سکت و نظایر آن) • در صورت اجتماع بیش از یک قاعده در یک مورد، هر کدام جداگانه محاسبه می‌گردد. (مانند تفخیم الف مدی و مد آن در کلمه «قائل») 	<p>کسر «۱» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • رعایت ناقص موارد یادشده از جمله توازن مقدار غنه‌ها و مدها، کیفیت اخفاء و سایر قواعد در هر مورد، با توجه به میزان نقص موجب کسر «۰/۵» امتیاز خواهد شد. 	<p>کسر «۰/۵» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تلفظ واضح حروف و حرکات براساس لهجه عربی خالص، بدون تکلف و بدور از گنگی و نامفهومی هر مورد «۰/۲۵» امتیاز تا سقف «۳» امتیاز. 	<p>موارد کسر امتیاز در بخش فصاحت</p>

د) وقف و ابتدا (۵ امتیاز):

<ul style="list-style-type: none"> • وقف، وصل یا ابتدای اقبیح میان آیات و وصل اقبیح در فواصل آیات 	<p>کسر «۱/۲۵ تا ۱/۵» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • وقف، وصل یا ابتدای مغیر معنا میان آیات و وصل مغیر معنا در فواصل آیات 	<p>کسر «۰/۷۵ تا ۱» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • وقف، وصل یا ابتدای نامناسب میان آیات و وصل نامناسب در فواصل آیات 	<p>کسر «۰/۷۵ تا ۰/۵» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • رعایت نکردن اولویت در وقف، وصل و ابتدا 	<p>کسر «۰/۲۵ تا ۰/۵» امتیاز</p>
<ul style="list-style-type: none"> • رعایت نکردن بهترین ابتدا و انتهای تلاوت در قطعه انتخابی 	<p>کسر برای هر کدام از ابتدا و انتها «۰/۲۵ تا ۰/۵» امتیاز</p>

تذکر ۱: عبور از وقف لازم که حسب مورد، ممکن است معنای اقبیح یا قبیح ایجاد کند، مطابق بندهای بالا موجب کسر امتیاز می‌شود.

تذکر ۲: موارد مربوط به نفس‌گیری در هم‌خوانی قرآن کریم، در بخش هماهنگی در اداء لحاظ خواهد شد.

(ه) صوت (۱۵ امتیاز)

امتیاز	شرح	ملاک‌ها	ردیف
۵	عبارت است از شخصیت ذاتی صدا که ملاک تشخیص اصوات هم‌شدت و هم ارتفاع می‌باشد. در این بخش، زیبایی صدای گروه در تمام طبقات صوتی ارائه شده، مورد بررسی قرار گرفته و ارزیابی می‌شود.	طنین	۱
۵	میزان توانمندی صدای گروه در انتقال‌ها و حرکت میان درجات به همراه مطلوبیت و سرعت مناسب، در این بخش مورد توجه قرار می‌گیرد.	انعطاف	۲
۲	به میزان انرژی ذاتی صدا گفته می‌شود که در اینجا حجم و قدرت صدای کل گروه فارغ از سیستم صوتی ارزیابی می‌گردد.	شدت	۳
۳	عبارت است از حفاصل پایین‌ترین و بالاترین درجه مطلوب صدای گروه که اینگونه محاسبه می‌گردد: برای سالم‌ترین درجات بم «۱/۵» نمره و برای سالم‌ترین درجات زیر «۱/۵» نمره	مساحت	۴

تذکر: در بخش صوت هم‌خوانی قرآن کریم فقط استفاده از فاصله صوتی اکتاو در مقاطع مورد نیاز مجاز است.

(و) لحن (۳۵ امتیاز):

امتیاز	شرح	ملاک‌ها	ردیف
۱۲	در این بخش برخورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی درست در ارائه الحان و ارائه ردیف‌های جذاب و زیبا مورد توجه قرار می‌گیرد و به عبارتی دیگر نگاه کلی داور به تلاوت از حیث لحنی، در این بخش ارزیابی می‌شود.	تاثیر، زیبایی و جاذبه کلی لحن	۱
۵	این بخش شامل توجه به مواردی همچون مواکبه در استفاده از طبقات صوتی متناسب با مفهوم، تشویق و اشباع (استفاده از قفل‌ات معلق و تام متناسب با کامل یا ناقص بودن جملات)، انتقال‌های بجا و متناسب با جریان مفاهیم، تأکیدات مفهومی، تفکیک و جمله‌بندیها و برخورداری از حس معنوی و خشوع در تلاوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	رعایت تعبیرات و تطبیق معنایی (القای معانی)	۲
۵	این بخش شامل تنظیم و توزیع صحیح آهنگها بر عبارات، ارائه قفل‌ات مناسب و رعایت تکیه‌های صحیح (نبر) کلمات می‌باشد؛ که به ازای هر مورد ارائه نامناسب «۰/۲۵» امتیاز کسر می‌گردد.	برخورداری از تنظیم و تکیه صوتی مناسب کلمات	۳
۳	این بخش می‌تواند شامل تنوع در فروع یک مقام یا تنوع در استفاده از چند مقام باشد. به ازای تکرار هر ردیف به شرط ملال‌آور بودن از نظر داور مربوطه، کسر «۰/۵» امتیاز را در بر خواهد داشت.	تنوع ردیف‌ها	۴
۵	در این بخش به مواردی همچون تحرک و پویایی در اجرای نغمات با استفاده درست از فواصل مختلف و همچنین پختگی در اجرای ریز نغمه‌ها توجه خواهد شد.	قدرت نغمه پردازی	۵
۲	در این بخش، «۱» امتیاز به تطابق مقام شروع و فرود تلاوت و «۱» امتیاز هم به قرابت درجه شروع و فرود تلاوت. اختصاص می‌یابد.	قرابت درجه و مقام شروع و فرود	۶
۳	این بخش شامل مواردی مانند سرعت اجرای تحریرها (ریز و درشت بودن)، اعتدال در اجراء، تنوع در استفاده از فرم‌های مناسب تحریر و به طور کلی کیفیت و کمیت تحریرها مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.	استفاده مطلوب و هنرمندانه از تحریرها	۷

موارد کسر امتیاز:

کسر «۱ الی ۲» امتیاز	
خروج از مقام	ناهمگونی ردیف‌ها

ج-۲- نحوه امتیازدهی بخش هم‌سرایی

ردیف	ملاک‌ها	حداکثر امتیاز	حداقل امتیاز
۱	آداب و شرایط	۰	
۲	هماهنگی در آداء و فنون زیباسازی	۳۵	۱۰
۳	فصاحت و آداء صحیح	۱۵	۵
۴	صوت	۱۵	۵
۵	لحن	۳۵	۱۰

الف) آداب و شرایط (این بخش دارای امتیاز منفی می باشد):

<p>*عدم ارائه مشخصات گروه، اثر و متن، منبع متن همسرایی می بایست تایپ‌شده همراه با ترجمه و اعراب‌گذاری</p> <p>نحوه کسر امتیازات این بند به شرح زیر است:</p> <ul style="list-style-type: none"> • عدم ارائه مشخصات گروه: «۱» امتیاز منفی • عدم ارائه متن تایپ‌شده اثر: «۱» امتیاز منفی • عدم ارائه ترجمه اثر: «۱» امتیاز منفی • عدم اعراب‌گذاری: «۰/۵» امتیاز منفی • عدم ارائه مشخصات اثر (نام آهنگ‌ساز و نام شاعر و موضوع و منبع اثر): «۱/۵» امتیاز 	<p>کسر تا «۵» امتیاز</p>
<p>* عدم رعایت شئون اسلامی در لباس، ظاهر و حرکات اعضاء (منظور رعایت شئونات اسلامی در انتخاب نوع پوشش و ظاهر گروه می باشد)</p> <p>* انجام حرکات همسو با مفاهیم متن اجرا (مانند بالا آوردن دست در هنگام خواند متون مناجاتی و ...) به منظور اثرگذاری بهتر و بیشتر بر مخاطب بلامانع است. تشخیص میزان متعارف این امر بر عهده داور بخش آداب و شرایط می باشد.</p>	<p>کسر تا «۲» امتیاز</p>
<p>* هر مورد اخلال در برنامه (مانند خندیدن، سرفه و موارد مشابه)</p>	<p>کسر «۱» تا «۲» امتیاز</p>
<p>* عدم هماهنگی و تناسب لباس‌ها (به‌طور نامتعارف به‌گونه‌ای عدم هماهنگی در نوع و رنگ لباس مشهود باشد). (تفاوت رنگ لباس‌ها در صورت متناسب، بلامانع است)</p> <p>* مدت زمان اجرای برنامه ۵ تا ۶ دقیقه است ، لذا به ازای هر ۳۰ ثانیه کمتر یا بیشتر، «۱» امتیاز کسر می‌گردد.</p>	<p>کسر «۱» امتیاز</p>
<p>* قطع برنامه توسط گروه به هر دلیل</p>	<p>حذف گروه</p>

ب) هماهنگی در اداء و فنون زیباسازی (۳۵ امتیاز):

ردیف	ملاکها	شرح	امتیاز
۱	برخورداری از گُر یکدست، و تنظیم یافته	این بخش شامل نگاه کلی داور به هماهنگی در رنگ صداها، ولوم صداها، پردازش یا عدم پردازش صداها می‌باشد که نتیجه آن گُر یکدست و منسجم است.	۱۰
۲	هماهنگی در ادای کلمات	در این بخش، داور به اجرای دقیق و هماهنگ گروه گُر در اداء کلمات توجه می‌کند و به ازای هر ناهماهنگی در خواندن حروف و کلمات، «۱» امتیاز کسر می‌گردد.	۸
۳	هماهنگی در اجرای درجات	در این بخش، به ازای هرگونه ناهماهنگی گروه گُر در اجرای نتها و درجات آهنگ (ناکوکی فردی یا گروهی)، «۰/۵» امتیاز کسر می‌گردد.	۵
۴	هماهنگی در اداء تحریرها و انتقال درجات	در این بخش، به ازای هرگونه ناهماهنگی گروه گُر در اجرای تحریرها (هر مدلی از تحریر)، «۰/۲۵» امتیاز کسر می‌گردد.	۵
۵	استفاده از درجه صوتی مناسب در اجرا	در این بخش، داور به میزان مناسب بودن کوک آهنگ با صدای گروه گُر توجه دارد. به این معنا که کوک اثر اجرا شده پایین‌تر یا بالاتر از توان صوتی گروه نباشد.	۲
۶	استفاده از هارمونی و فواصل صدایی صحیح	این بخش ناظر بر استفاده از هارمونی اعم از آکوردها و گُنترپوان زیبا و بجا می‌باشد. کمیت و کیفیت اجرای هارمونی در این بخش دیده می‌شود.	۵

موارد کسر امتیاز:

کسر «۱» امتیاز
هر مورد نفس‌گیری ناخوشایند

ج) فصاحت و اداء صحیح (۱۵ امتیاز)

بخش نمره دهی	موارد کسر امتیاز
اداء صحیح	هر مورد غلط در اعراب خوانده شده توسط گروه که بنا به نظر داور و بر اساس قواعد و اصول نحوی نادرست تشخیص داده شود «۰/۵» امتیاز
	تکرار نادرست بیش از یک بار یک کلمه حداکثر «۱» امتیاز کسر
رعایت کامل مخارج و صفات حروف منطبق بر عرف همسرایی	هر مورد غلط در مخارج و صفات حروف حداکثر «۱» امتیاز کسر
	هر مورد نقص در اداء مخارج و صفات «۰/۵» امتیاز
	هر مورد عدم فصاحت «۰/۲۵» امتیاز

د) صوت (۱۵ امتیاز)

امتیاز	شرح	ملاک‌ها	ردیف
۵	عبارت است از شخصیت ذاتی صدا که ملاک تشخیص اصوات هم‌شدت و هم‌ارتفاع می‌باشد. در این بخش، زیبایی صدای گروه در تمام طبقات صوتی ارائه شده، مورد بررسی قرار گرفته و ارزیابی می‌شود.	طنین	۱
۵	میزان توانمندی صدای گروه در انتقال‌ها و حرکت میان درجات به همراه مطلوبیت و سرعت مناسب، در این بخش مورد توجه قرار می‌گیرد.	انعطاف	۲
۲	به میزان انرژی ذاتی صدا گفته می‌شود که در اینجا حجم و قدرت صدای کل گروه فارغ از سیستم صوتی ارزیابی می‌گردد.	شدت	۳
۳	این بخش ناظر بر استفاده مناسب از انواع گستره‌های صوتی در کُرال می‌باشد؛ مانند صداهای باس، باریتون و تنور	استفاده از گستره صوتی مناسب با متن و تنوع ریتم	۴

ه) لحن (۳۵ امتیاز):

امتیاز	شرح	ملاک‌ها	ردیف
۱۰	در این بخش برخورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی درست در ارائه الحان و ارائه ردیف‌های جذاب و زیبا مورد توجه قرار می‌گیرد و به عبارتی دیگر نگاه کلی داور به اثر اجرا شده از حیث لحنی، در این بخش ارزیابی می‌شود.	تأثیر، زیبایی و جاذبه کلی لحن	۱
۴	در این بخش توجه آهنگساز به مواردی همچون انتخاب ریتم و ملودی مناسب با کلام، انتقال‌های بجا و متناسب با جریان مفاهیم شعری، تأکیدات مفهومی و در مجموع تلفیق آهنگ با شعر از حیث مفهومی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.	تناسب آهنگ‌ها و جملات لحنی با معانی و تعبیرات	۲
۷	رعایت تکیه‌های صوتی صحیح کلام و همچنین تنظیم متناسب ملودی با هجاهای شعری در این بخش ارزیابی می‌گردد.	برخورداری از تنظیم مناسب با الفاظ و تکیه‌های متن	۳
۴	استفاده از ردیف‌ها و مقام‌های متنوع اثر در این بخش ارزیابی می‌شوند.	تنوع منطقی آهنگ و ملودی‌ها	۴
۵	استفاده از ریتم‌های متناسب با انشاد دینی و سرعت (تمپو) قابل قبول و همچنین در صورت نیاز تنوع در ریتم اثر، در این بخش ارزیابی می‌گردد.	برخورداری از ریتم و سرعت مناسب و تنوع ریتم	۵
۵	در این بخش نگاه کلی داور به اجرای تکخوان گروه از حیث صوتی و لحنی مورد توجه می‌باشد.	اجرای تکخوان (صوت و لحن)	۶

موارد کسر امتیاز

کسر «۵» امتیاز	کسر حداکثر «۳» امتیاز
تقلید تام از آثار مشهور	<ul style="list-style-type: none"> • صرف تقلید ملودی • استفاده از ملودی‌های غنائی مشهور و مبتذل

تذکر ۱: داور لحن، ملودی‌های تک‌خوان و گروه را در امتداد یکدیگر محاسبه می‌نماید.

تذکر ۲: در صورت به تساوی رسیدن امتیازات دو یا بیش از دو گروه، تعیین رتبه ممتاز پس از بررسی بخش‌های نمره دهی به ترتیب: «لحن، هماهنگی در اداء و فنون زیباسازی، صوت» صورت خواهد پذیرفت.

بخش د) آیین‌نامه رشته اذان

جزئیات امتیازدهی

الف. صحت و فصاحت الفاظ، عبارات و حروف (۲۰ امتیاز):

۱. حرکات:

کسر ۲ امتیاز	کسر ۱/۵ امتیاز	کسر ۰/۵ امتیاز
هر مورد غلط اعرابی	در صورت اصلاح غلط (با تجدید نفس یا بدون تجدید نفس)	هر مورد کشش نامتعارف حرکات
در صورت تکرار غلط (با تجدید نفس یا بدون تجدید نفس)		

۲. حروف و کلمات:

کسر ۲ امتیاز	کسر ۱/۵ امتیاز	کسر ۱ امتیاز
هر مورد اضافه یا کم نمودن یا جابجایی حرف یا کلمه در صورت تکرار غلط (با تجدید نفس یا بدون تجدید نفس)	در صورت اصلاح غلط (پس از تجدید نفس)	در صورت اصلاح فوری غلط (بدون تجدید نفس)

۳. عبارات، وقف و وصل صحیح:

کسر ۳ امتیاز	کسر ۱/۵ امتیاز	کسر ۱ امتیاز
هر مورد اضافه یا کم نمودن یا جابجایی عبارات اذان	هر مورد اضافه نمودن مقدمه یا مؤخره و هرگونه اذکار مستحب و عبارات فارسی	عدم رعایت وقف و وصل عبارات (وصل تکبیرات و حیعات* باعث کسر امتیاز نخواهد شد)

۴. رعایت مخارج، صفات و احکام در حد متعارف:

کسر ۱/۵ امتیاز	کسر ۱ امتیاز	کسر ۰/۵ امتیاز
هر مورد تلفظ نادرست حروف در صورت تکرار غلط	در صورت اصلاح غلط (با تجدید نفس یا بدون تجدید نفس)	در صورت ادای ناقص

تذکر ۱: سقف کسر امتیاز برای تلفظ نادرست هر حرف، ۳ امتیاز است.

تذکر ۲: اذان می‌تواند به لهجه عربی یا فارسی گفته شود که طبعاً تکیه‌ها و کشش‌ها و ... تابعی از زبان موردنظر خواهد بود.

*حیعات به «حی علی الصلاه» تا «حی علی خیرالعمل» گفته می‌شود.

ب. رعایت آداب و شرایط اذان: (نمره منفی تا سقف ۵ امتیاز)

کسر ۱/۵ امتیاز	کسر ۱ امتیاز	کسر ۰/۵ امتیاز
انجام حرکات غیرمتعارف	هر مورد مکث طولانی و غیرمتعارف در بین عبارات به تشخیص داور	هر مورد نفس کشیدن در بین عبارات

ج. صوت (۴۵ امتیاز):

امتیاز	ملاک‌ها	ردیف
۱۲	طنین و جاذبه کلی صدا	۱
۸	انعطاف	۲
۵	تحریر (از نظر کمی و کیفی)	۳
۸	استفاده مطلوب و هنرمندانه از صوت	۴
۸	شدت (قوت)	۵
۴	انتخاب گستره و پرده صوتی مناسب	۶

طنین و جاذبه کلی صدا: عبارت است از شخصیت ذاتی صدا که ملاک تشخیص اصوات هم‌شدت و هم‌ارتفاع می‌باشد. در این بخش، خروجی صدا در طبقات صوتی ارائه شده، مورد بررسی قرار گرفته و با ملاک‌هایی همچون زنگ مطلوب و زیبا، عدم خیشومی بودن، عدم هوادار یا نفسی بودن نامطلوب صدا و همچنین گرفتگی صدا ارزیابی می‌شود.

انعطاف: در این بخش، توجه داور به میزان سرعت و مطلوبیت حرکت و جابجایی بین درجات و انتقال‌ها بسیار مهم است. لذا موارد ناکوکی، عدم انتقال مناسب یا خروج؛ از سر جمع امتیاز کسر خواهد شد.

استفاده مطلوب و هنرمندانه از صوت: در مجموع مطلوبیت خروجی صدای فرد و استفاده از مهارت‌های صداسازی در این قسمت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

شدت (قوت): به میزان انرژی ذاتی یک صدا و رسایی آن در محیط پیرامونی شدت، حجم، قدرت یا ولوم گفته می‌شود. در این بخش میزان شدت و قدرت ذاتی یک صدا مورد توجه قرار می‌گیرد.

تذکر: صداهای قوی هر چند ممکن است در این بخش امتیاز خوبی دریافت کنند اما نوع استفاده مناسب از حجم، شامل کنترل خروجی حجم یا توانس در بخش استفاده مطلوب و هنرمندانه صوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

انتخاب گستره و پرده صوتی مناسب: با توجه به مساحت صوتی محدود اذان، انتخاب گستره مناسب صوتی از نظر ارتفاع و توانمندی صوتی مؤذن حائز اهمیت است.

د. لحن (۳۵ امتیاز):

امتیاز	ملاک‌ها	ردیف
تا ۸ امتیاز	ابداع و نوآوری مطلوب و تأثیرگذار	۱ ابداع و نوآوری
تا ۶ امتیاز	تلفیق مطلوب و صحیح دو یا چند اذان	
تا ۴ امتیاز	اذان تقلیدی قابل قبول و ممتاز	
۱۰	جاذبه کلی اذان	۲
۴	ایجاد حس معنوی و دعوت به نماز	۳
۵	تنظیم و توزیع مناسب آهنگ‌ها	۴
۳	رعایت تکیه‌های صوتی	۵
۵	رعایت اسلوب عرفی اذان	۶

*داور محترم لحن توجه داشته باشد که در ردیف اول باید یکی از موارد را انتخاب و امتیاز متناسب را لحاظ نماید.

جاذبه کلی اذان: در این بخش بر خورداری از سرعت مناسب، استفاده از محدوده صوتی درست در ارائه الحان و ارائه ردیف‌های جذاب و زیبا در عبارات مختلف اذان مورد توجه جدی قرار می‌گیرد و به عبارتی دیگر نگاه کلی داور به مجموع اذان ارائه شده از حیث لحنی را شامل می‌شود.

ایجاد حس معنوی و دعوت به نماز: بر خورداری از حس معنوی و خشوع در اذان و همچنین ایجاد انگیزه تشویقی به ادای فریضه نماز توسط داور مربوطه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

تنظیم و توزیع مناسب آهنگ‌ها: این بخش شامل تنظیم و توزیع صحیح و مطلوب آهنگ‌ها بر عبارات اذان و همچنین ارائه مطلوب و با کیفیت قفلات در عبارات اذان (اندازه‌گیری آهنگ و قفله) اطلاق می‌شود.

رعایت تکیه‌های صوتی: برای کسر نمره در این بخش بیشتر مواردی باید مورد توجه قرار گیرد که تکیه کلمه به شکل کاملاً غیرمتعارف تغییر پذیرد.

اسلوب عرفی اذان شامل موارد زیر است:

الف) قرینه‌سازی در آهنگ جملات اذان و نوع قفلات مناسب هر کدام. به‌عنوان مثال قفله جملات اول به‌صورت ناقص ولی در جملات دوم به صورت تام اجرا شود.

ب) در اجرای تحریرها زیاده‌روی نشود به‌گونه‌ای که اصل اذان در پیچ‌وتاب تحریرها گم شود.

ج) عدم اجرای مدولاسیون در اذان به این معنی که در اذان مقام‌گردانی و تغییر نت پایه اتفاق نمی‌افتد ولی می‌توان از ساختار مقام‌های فرعی (مرکب) استفاده نمود.

د) مقام مورد استفاده در شأن اذان بوده و از صلابت لازم برخوردار باشد. به‌عنوان مثال برخی اجراهای بی‌رمق در مقام کرد یا نهاوند از صلابت لازم برای اجرای اذان برخوردار نیستند.

بخش هـ) آیین‌نامه رشته دعاخوانی

کلیات

- ۱- در صورت به تساوی رسیدن امتیازات دو یا بیش از دو نفر از شرکت‌کنندگان، تعیین رتبه برتر به ترتیب اولویت به بالاترین امتیاز در این بخش‌ها تعلق می‌گیرد: صحت قرائت و تلفظ، صوت، لحن، وقف و ابتداء، اصول اجراء.
- ۲- مدت زمان قرائت دعا، بستگی به کمیت متن تعیین شده توسط ستاد مسابقات دارد. البته رعایت سرعت متناسب ضروری است.
- ۳- حدود ۱۰ درصد از زمان دعاخوانی (تا سقف ۱ دقیقه) می‌بایست به خوانش هنرمندانه ترجمه بخشی از متن دعا اختصاص یابد.

الف) صحت قرائت و تلفظ (۲۰ امتیاز)

۱. صحت قرائت

۱.۱. کسر ۳ امتیاز:

۱،۱،۱. به ازای هر سطر قرائت کمتر یا بیشتر از حد تعیین شده در ابتدا یا انتهای قطعه

۱،۱،۲. حذف، اضافه، جابه‌جایی یا تغییر بیش از یک کلمه

تبصره: کسر ۱ امتیاز برای اصلاح فوری و بدون تجدید نفس و کسر ۲ امتیاز برای اصلاح با تجدید نفس

۱.۲. کسر ۲ امتیاز

حذف، اضافه، جابه‌جایی یا تغییر یک کلمه

تبصره: کسر ۱ امتیاز برای اصلاح فوری و بدون تجدید نفس و کسر ۱/۵ امتیاز برای اصلاح با تجدید نفس

۱.۳. کسر ۱/۵ امتیاز

حذف، اضافه یا تغییر حروف و اعراب

تبصره: کسر ۰/۵ امتیاز برای اصلاح فوری و بدون تجدید نفس و کسر ۱ امتیاز برای اصلاح با تجدید نفس

تذکره ۱: در بندهای فوق، تکرار یک خطا موجب کسر مجدد امتیاز به همان میزان خواهد شد.

تذکره ۲: هرگونه إخلال در ساختار خوانش، متناسب نوع خطا به تشخیص داور موجب کسر امتیاز خواهد شد.

۲. صحت تلفظ

۲.۱. کسر ۱/۵ امتیاز

تبدیل کامل مخارج حروف یا صفات ممیز

تبصره: سقف کسر امتیاز برای تلفظ نادرست هر حرف، ۴ امتیاز

۲.۲. کسر ۱ امتیاز

- ۲,۲,۱. نقص در ادای مخارج و صفات، ۰/۲۵ تا ۱ امتیاز به تشخیص داور
- ۲,۲,۲. اختلال ناخواسته در تلفظ و بروز مشکلاتی از قبیل تپق
- تذکره:** در مواردی که آب پریدگی در گلو رخ دهد فقط داور صوت امتیاز کسر می‌کند.

نکات مهم:

۱. در قرائت دعا با لحن ایرانی، مخارج حروف یا صفات ممیز آنها، باید حداقل در حد تجوید الصلاة رعایت شود.
۲. در مورد مستحق حروف و رعایت احکامی مانند ادغام و اخفا، آنچه موجب تسهیل در ادا و پرهیز از تکلف شده، در عین حال، آسیبی به ساختار خوانش وارد نکند، مناسب است اجرا شود.
۳. لازم است اعتدال در کشش‌ها اعم از حرکات و حروف مدی، به گونه‌ای که ساختار متن، حفظ شده و از حد عُرف خارج نشود، متناسب سرعت خوانش دعاخوان رعایت شود.
۴. لازم است از خلط و تداخل کلمات و حروف مجاور به ویژه اگر موجب تغییر در معنا گردد پرهیز شود.

ب) صوت (۳۰ امتیاز):

۱. طنین (رنگ) و جاذبه کلی صدا: ۱۰ امتیاز
۲. انعطاف: ۵ امتیاز
۳. تحریر (کمی و کیفی): ۵ امتیاز
۴. خروجی صحیح و سالم صوت: ۶ امتیاز
۵. شدت، قدرت و رسایی (حجم یا ولوم): ۴ امتیاز

موارد کسر امتیاز:

۱. آب‌پریدن در گلو، سکسکه، سرفه و عطسه و هر موردی که منجر به قطع صوت گردد، بسته به تشخیص داور: هر مورد ۰/۵ امتیاز
۲. اضطراب، لرزش، خش، گرفتگی، رگه‌دار شدن دائمی و مقطعی، خلط، جیغ، نامطلوب بودن تحریرها (لغزش و سرخوردگی) خروسی شدن و هر مورد اشکال صوتی از این قبیل، بسته به تشخیص داور: هر مورد ۰/۲۵ تا ۱ امتیاز

نکات مهم:

۱. در دعاخوانی نیازی به استفاده از تمام طبقات صوتی نیست؛ بلکه اجرای مطلوب ملاک است.
۲. پردازش مناسب صدا، انتخاب درجه صوتی مناسب و استفاده از تکنیک‌های زیباسازی صدا، مورد توقع است.
۳. تقلید صدا در قرائت دعا مانعی ندارد مشروط به این که صدای مقلد با مقلد سنخیت داشته باشد.
۴. استفاده از سایه صدا، به صورت محدود بدون این که خللی در ساختار قرائت دعا ایجاد کند، بلامانع است.
۵. نوع تحریرها می‌بایست متناسب با سبک خوانش دعا انتخاب و اجرا شود.

ج) لحن (۳۰ امتیاز):

۱. قدرت نغمه‌پردازی و جاذبه کلی الحان: ۷ امتیاز
۲. تنظیم و توزیع آهنگ‌ها بر متن و به ویژه پایان عبارات (اندازه‌گیری): ۳ امتیاز
۳. رعایت تکیه‌های صوتی یا نبر صحیح کلمات: ۳ امتیاز
۴. انتقال مفاهیم دعا با استفاده از مهارت‌های صوت و لحن (لحن الاداء): ۵ امتیاز
۵. تطبیق لحن با محتوا (انتخاب مقام یا دستگاه مناسب): ۴ امتیاز
۶. نوآوری و خلاقیت در سبک دعا: ۳ امتیاز
۷. تنوع ردیف‌های لحنی: ۳ امتیاز
۸. ارائه شروع و فرود زیبا و منطقی: ۲ امتیاز

موارد کسر امتیاز:

۱. استفاده از نغمات غیرمتعارف و نامتناسب با شئون دعا: ۲ امتیاز
۲. خروج از مقام یا نغمه یا انتقال ناهمگون: هر مورد ۱ تا ۲ امتیاز
۳. تکرار ملال آور ردیف‌ها: هر مورد ۰/۵ امتیاز
۴. ناکوکی یا عدم اجرای دقیق نت: هر مورد ۰/۲۵ تا ۰/۵ امتیاز

نکات مهم:

۱. لحن به معنای مختصات گویشی از حیث لهجه و اداء و قبض و بسط کلمات، در دو لحن ایرانی و عربی مورد پذیرش است؛ اما خلط آن دو جایز نیست.
۲. در لحن ایرانیانند مرحوم صالحی و مرحوم موسوی قهار، باید آداب و آوا و نوای فارسی مراعات شود.
۳. در لحن عربی، اجرا به سبکی مانند سبک عراقی مورد قبول است.

د) وقف و ابتدا (۱۰ امتیاز):

۱. کسر ۱ تا ۱/۵ امتیاز:

وقف، وصل یا ابتدای مغیر معنا یا ناصحیح

۲. کسر ۰/۵ تا ۱ امتیاز:

۲،۱. وقف، وصل یا ابتدای ناقص غیرمفهوم

۲،۲. وقف به حرکت در موارد غیرضروری یا نامتناسب

۲،۳. نفس‌گیری در بین جملات و کلمات در یک فراز؛ در صورتی که به ساختار آن کلمه یا جمله

آسیب وارد کند

۳. کسر ۰/۲۵ تا ۱ امتیاز:

۳/۱. رعایت نکردن اولویت‌های وقف، وصل و ابتدا

۳/۲. تکرار بی‌مورد هر بخش از دعا

۳/۳. مکث نامتناسب و سکوت غیرمتعارف و بیش از حد؛ حداکثر تا ۴ مورد در کل اجرا

تبصره ۱: برای وقف اضطراری به دلیل عطسه، سرفه و نظایر آن‌ها، امتیازی کسر نمی‌شود.

تبصره ۲: اگر تکرار برای اصلاح اغلاط اعرابی، حرفی و کلمه‌ای باشد، موجب کسر امتیاز نخواهد شد.

تبصره ۳: در صورتی که دعاخوان از محل وقف مناسب عبور کند و وقف مغیر معنا یا غیر مفهوم - ولو به

دلیل کمبود نفس - مرتکب شود، وقف او اضطراری محسوب نمی‌شود و مطابق ردیف‌های فوق از او امتیاز کسر می‌شود.

نکات مهم:

۱. پرهیز از اطاله در عبارت‌خوانی و اکتفا به فقرات کوتاه اولویت دارد. البته در مواردی که معنا موکول و موقوف به مابعد است باید لحن را انتظاری اجرا نمود و از تکرار کلمات پرهیز کرد.
۲. نفس‌گرفتن در بین جملات و کلمات در یک فراز، چنان‌چه به ساختار آن کلمه و جمله از حیث فصاحت و لحن آسیبی نرساند، بلاشکال است.
۳. وقف به حرکت چنان‌چه مطابق عرف دعاخوانی انجام شود قابل اغماض است؛ اما اگر موجب زیادت در کلمات شود ممنوع است.

هـ) اصول اجرا (۱۰ امتیاز):

۱. انتخاب و استفاده محدود از ترجمه مفهومی و هوشمندانه دعا: ۲ امتیاز
 ۲. رعایت سرعت متناسب با حال و مضامین دعاوتقید به آن در طول زمان اجرا: ۳ امتیاز
 ۳. تسلط در اجرا و روان بودن بیان ترجمه: ۲ امتیاز
 ۴. ایجاد حسّ معنوی: ۳ امتیاز
- تذکر:** در ردیف ۴ (ایجاد حسّ معنوی) همه داوران نمره خواهند داد و معدل نمرات ایشان در این بخش اعمال می‌شود.